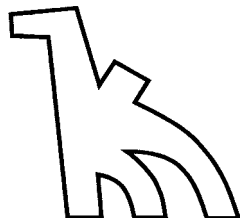

2. KLASSI
EESTI KEELE TÖÖVIHIKU
2. OSA
ÕPETAJARAAMAT

(2. poolaasta)

Küllike Kütimets
Mare Kütt

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
Soovituslikud õpitulemused 2. klassis (aluseks riiklik õppekava)	3
Soovitused töövihiku käsitlemiseks	4
E-harjutuste lingid	5
Teema: KORDAMINE (tv, lk 2–3)	9
Teema: ASESÕNADE ÕIGEKIRI (tv, lk 4)	13
Teema: <i>MIDA TEED?, MIDA TEETE?</i> (tv, lk 5–6)	15
Teema: <i>K, P, T TÄHTEDE S JA H KÕRVAL</i> (tv, lk 7–9)	19
Teema: KORDAMINE (tv, lk 10–11)	25
Teema: <i>H SÕNA ALGUSES</i> (tv, lk 14–15)	31
Teema: POOLITAMINE (tv, lk 16–17)	35
Teema: SIDESÕNAD <i>SEST, ET, AGA, KUID</i> (tv, lk 18–19)	39
Teema: KORDAMINE (tv, lk 20–21)	43
Teema: <i>KELLESSE?, MILLESSE?, KUHU?</i> (tv, lk 24–25)	49
Teema: KORDAMINE (tv, lk 26–27)	53
Teema: VÕÕRSÕNAD (tv, lk 30)	59
Teema: LÄHEDASE TÄHENDUSEGA SÕNAD (tv, lk 31)	61
Teema: VASTANDTÄHENDUSEGA SÕNAD (tv, lk 32–33)	63
Teema: KORDAMINE (tv, lk 34–35)	67
Teema: LIITSÕNAD (tv, lk 38)	73
Teema: OMADUSSÕNAD (tv, lk 39)	75
Teema: KORDAMINE (tv, lk 40–41)	77
Lisaharjutused: VÕÕRSÕNAD (tv, lk 42)	81
Lisaharjutused: MÕISTATUSED (tv, lk 43)	83
Lisaharjutused: ESEME KIRJELDAMINE (tv, lk 43)	83
Lisaharjutused: ILMATEADE (tv, lk 44)	85
Lisaharjutused: OSTUARVE (tv, lk 45)	87
Lisaharjutused: KAS TUNNED LASTERAAMATUID? (tv, lk 46–47)	89
Lisaharjutused: LEMMIKRAAMAT (tv, lk 47)	91
Lisaharjutused: RAHVAKALENDRI TÄHTPÄEVAD (tv, lk 48)	93
Lisaharjutused: KAHEKÕNE (tv, lk 49)	95
Kuulamisharjutused: „Härja Tee ja proua Kohv” (tv, lk 50)	97
Kuulamisharjutused: „Teed” (tv, lk 51)	99
Kuulamisharjutused: Miks külmetudes palavik tõuseb? (tv, lk 52)	101
Kuulamisharjutused: „Vaskuss” (tv, lk 53)	103
LABÜRINT (tv, lk 54)	105
ETTEÜTLUSED (tv, lk 55)	105

SISSEJUHATUS

2. klassis jätkatakse keeleliste osaoskuste (kõnelemine, kuulamine, lugemine, kirjutamine) ja õigekeelsuse arendamist. Osaoskusi ja õigekeelsust arendatakse nii teabe- ja tarbetekstide kui ka ilukirjandustekstide lugemise, jutustamise (suuline väljendusoskus) ja kirjutamise kaudu.

Soovituslikud õpitulemused 2. klassis (aluseks riiklik õppekava)

SUULINE KEELEKASUTUS

- eristab täishääliku ja suluta kaashääliku pikkusi;
- kuulab õpetaja ja kaaslaste eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil;
- koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja abil;
- kasutab kõnes terviklauseid;
- teab ja leiab vastandtäheendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu;
- väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma kogemustest ja loetust;
- annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu;
- koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu;
- vaatab ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel;
- esitab luuletust peast;

LUGEMINE

- loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu;
- mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu;
- vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele;
- leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel;
- tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna;
- kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi;
- on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi;

KIRJUTAMINE

- kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid;
- teeb ära kirja tahvilt või õpikust;
- täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga;
- koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate;
- kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil;
- eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit;
- kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse;
- märgib kirjas õigesti täishäälikuid;
- teab peast võõrtähtedega tähestikku;

- alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga;
- kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimedes;
- kirjutab õigesti sõnade lõppu *-d* (mida teed?), *-te* (mida teete?), *-sse* (kellesse? millesse?), *-ga* (kellega? millega?), *-ta* (kellela? milleta?);
- Kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (20–25 sõna lihtlausetena).

Soovitused töövihiku käsitlemiseks

2. klassi keeleteemasid koos reeglitega käsitletakse teemade kaupa. Igal nädalal võib käsitleda ühte keeleteemat. Tutvustatakse teemasid: võõrsõnad, liitsõnad, omadussõnad, aga põhjalikumalt käsitletakse neid 3. klassis.

Õpetajaraamat sisaldab töövihiku harjutusi koos vastustega. Õpetajal on võimalik harjutused koos vastustega tahvlile projekteerida, nii saavad õpilased oma töid ise kontrollida. Lisaks on harjutuste juures mõned soovitused, kuidas keeleteemasid käsitleda.

2. klassi eesti keele töövihiku 2. osa (II poolaasta) ülesehitus

TEISE KLASSI TEEMAD

- asesõnade õigekiri
- *mida teed?, mida teete?*
- *k, p, t* tähtede *s* ja *h* kõrval
- *h* sõna alguses
- poolitamine
- sidesõnad *sest, et, aga, kuid*
- *kellesse?, millesse?, kuhu?*
- lähedase tähendusega sõnad
- vastandtäheendusega sõnad
- võõrsõnad (tutvustavalt)
- liitsõna (tutvustavalt)
- omadussõna (tutvustavalt)

KUULAMISHARJUTUSED

Kuulamisharjutused täidetakse õpetaja poolt ettelõetud teksti alusel.

Läbiviimine

1. Õpilased tutvuvad harjutuse töökorraldusega ja tabelis olevate lausetega ja küsimustega.
 2. Õpetaja loeb teksti ette, õpilased võivad juba esimese lugemise ajal hakata tabeleid täitma ja küsimustele vastama.
 3. Peale esimest ettelugemist tuleb anda õpilastele aega harjutuste täitmiseks.
 4. Õpetaja loeb teksti teist korda ette, õpilased jätkavad harjutuste täitmist.
- Valikvastustega harjutuses on mõnikord õigeid vastuseid rohkem kui üks.

ETTEÜTLUSED

Etteütllused on koosatud õpitud keeleteemade kohta.

Etteütlluse läbiviimine

1. Õpetaja loeb terve etteütlluse ette, õpilased kuulavad.
2. Teisel lugemisel loeb õpetaja etteütllust lausete kaupa, õpilased kuulavad ja kirjutavad, õpetaja kordab lauset.
3. Pärast kirjutamist loeb õpetaja etteütlluse lausete kaupa kolmas kord ette, õpilased kuulavad, kontrollivad ja parandavad.
4. Seejärel loevad lapsed oma etteütlluse vaikselt läbi ja parandavad vajadusel.

Etteütlluse parandamine

1. Õpetaja märgib etteütlluse iga rea lõppu vigade arvu tulenevalt õpitud keelereeglitest.
2. Veaks ei loeta eksimusi õppimata keelereeglite kohta.
3. Mitu viga ühes sõnas loetakse üheks veaks.
4. Üheliigilised korduvad vead loetakse üheks veaks (näiteks, kui kõik laused algavad väikese tähega, või täpid on mitmel tähel puudu).

TÖÖVIHIKUL ON SISUKORD

Sisukorra abil saab õpetada sisukorra kasutamist.

E-harjutuste lingid

Erinevate keeleteemade lingid

<http://www.slideshare.net/annekalmus/thestik-esitlus> (koostaja A. Kalmus)

<http://www.taskutark.ee/m/test/tunne-reegleid-leia-reeglile-oige-algus-voilopp/?auth=dGFza3V0YXJr>

(koostaja T. Salm)

Mida teed?, mida teete?

<http://LearningApps.org/display?v=pd1o6qn0j16> (koostaja M. Kütt)

K, p, t tähtede *s* ja *h* kõrval

<http://learningapps.org/631461> (LearningApps, koostaja M. Maanre)

Poolitamine

<http://learningapps.org/1789168> (LearningApps, koostaja Taimi)

Kellesse?, millesse?, kuhu?

<http://LearningApps.org/display?v=pgmd6mk3n16> (koostaja M. Kütt)

Lähedase tähendusega sõnad

<http://www.taskutark.ee/m/test/samatahendusega-sonad/?auth=dGFza3V0YXJr>

(koostaja T. Salm)

KORDAMINE

1. Leia lindude nimetused ja kirjuta need joonele. Pane tähestikuliselt järjekorda.

H. NAITE	tihane	1. kuldnokk
U. KÄÄPSE	pääsuke	2. leevike
E. VELIKE	leevike	3. lõoke
D. NULKOKK	kuldnokk	4. pääsuke
Ö. KÖBI	ööbik	5. rähn
Õ. KOLE	lõoke	6. tihane
H. NÄR	rähn	7. varblane
V. RABNELA	varblane	8. ööbik

- Millised neist on paigalinnud? Tõmba neile joon alla.

2. Loe lauseid. Mitme tähega kirjutad sulgudes oleva täishääliku? Kirjuta harjutus vihikusse.

Oli **käre** pakane. **Leevik**esed istuvad **põõsas**. Nad **oot**avad süüa. **Siim** tegi lindudele **söög**imaja. **Koos** isaga riputasid selle **puu** külge. Poiss **viis** lindudele **seem**neid. Linnud tulid kohe **söö**ma.

3. Tõmba lause alguse sõnadele ja nimedele joon alla. Paranda vead.

Siimu isa **Raul** ehitab **Norras** maju. **Koolivahe**ajal läheb **Siim** isale külla. Seal on tal toredad sõbrad **Agnar** ja **Bret**. **Agnaril** on kodus puudel **Rosetta**. **Poistel** on lõbus **Rosetaga** mängida. **Aga Bretil** on kilpkonn **Kipi**. **Kipi** magab palju.

Teema: KORDAMINE (tv, lk 2)

Eesmärk

Korratakse tähestikulist järjekorda, suurt algustähte lause alguses ja nimedes, täishääliku ja suluta kaashääliku pikkust ja tegusõnade *mida teeb?*, *mida teevad?* õigekirja.

Kinnistatakse oskust moodustada küsilauseid etteantud küsisõnadega.

Harjutus 1.

Enne harjutuse tegemist korrata tähestikku ja tuletada meelde, kuidas koostatakse tähestikulist järjekorda.

Peale harjutuse sooritamist võib vaadata nende lindude pilte ja kuulata linnulaulu.

Linnud „Eesti selgroogsete” lehekülgedel:

<http://bio.edu.ee/loomad/Linnud/liindex.htm>

Vestlus teemal: „Kuidas paigalinde toita?”

Harjutus 2.

Enne harjutuse kirjutamist vihikusse tehakse see klassis koos suuliselt.

Teksti lugemisel tuleks pöörata tähelepanu häälikute pikkusele.

Tähelepanu ka ära kirjale.

Harjutus 3.

Enne harjutuse tegemist korratakse reegleid:

1. Lause algab suure algustähega. (reegel 2. klassi töövihiku 1. osas, lk 14)

2. Inimese-, looma-, ja kohanimed algavad suure algustähega.

(reegel 2. klassi töövihiku 1. osas, lk 15)

4. Vali lausesse õige sõna.

külla küla Minu sõber Erki elab Narva **linnas** .

linnas Tal on **samal** päeval sünnipäev kui minul.

sammal Erki kutsus endale sõbrad **külla** .

samal Minu kodu**küla** asub Narvast kaugel.

5. Moodusta sõnast tegusõnad.

Sõna	Tegusõnad	
	Mida teeb?	Mida teevad?
laul	laulab	laulavad
naer	naerab	naeravad
kisa	kisab	kisavad
töö	töötab	töötavad
jooks	jookseb	jooksevad
mõte	mõtleb	mõtlevad
kiri	kirjutab	kirjutavad

6. Vali eelmisest harjutusest kolm sõnapaari ja moodusta nendega laused.

Kirjuta laused vihikusse. Näiteks: *Kalle **kirjutab** vanaemale **kirja**.*

7. Moodusta lausete kohta küsimused.

Rebane otsib saaki.	Mihkel suusatab suurest mäest alla.
Kes otsib saaki ?	Kes suusatab mäest alla ?
Mida teeb rebane ?	Mida teeb Mihkel ?
Mida otsib rebane ?	Kus Mihkel suusatab ?
	Missugusest mäest suusatab Mihkel alla ?

Teema: KORDAMINE (tv, lk 3)

Harjutus 4.

Enne harjutuse tegemist loetakse sõnad ja pööratakse tähelepanu suluta kaashääliku pikkusele.

Vajadusel täpsustatakse sõnade tähendusi.

Enne harjutuse tegemist võivad õpilased nende sõnadega ka suuliselt lauseid moodustada.

Harjutus 5.

Enne harjutuse iseseisvat tegemist toob õpetaja näiteid, kuidas nimisõnast tekib tegusõna.

Näiteks: pesu – peseb – pesevad
tants – tantsib – tantsivad

Harjutus 6.

Tööjuhendis on öeldud, et laused kirjutada vihikusse, aga võib teha ka suuliselt või rühmatööna.

Näiteks: Kalle kirjutab vanaemale kirja.

Meie vanemad töötavad mööblifirmas, kus nende tööks on toolide valmistamine.

Kui 2. klassi lapsed kisavad, siis kisa kostab kaugelt.

Harjutus 7.

Eelnevalt teeb õpetaja tahvlile näidislause ja õpilased moodustavad etteantud küsi-sõnadega küsilauseid. Pööratakse tähelepanu lauselõpumärgile.

Näiteks: Reiko mängib sõpradega lauamängu.

Küsisõna *kes?* – Kes mängib sõpradega lauamängu?

Küsisõna *mida teeb?* – Mida teeb Reiko? Mida Reiko teeb?

Küsisõna *kellega?* – Kellega Reiko mängib (lauamängu)?

Küsisõna *mida?* – Mida Reiko mängib (sõpradega)?

ASESÕNADE ÕIGEKIRI

1. Kirjuta lühemalt.

mina – **ma**

meie – **me**

minu – **mu**

sina – **sa**

teie – **te**

sinu – **su**

tema – **ta**

nemad – **nad**

JÄTAN MEELDE

Asesõnades **ma, sa, ta, me, te, nad, mu, su** kirjutatakse täishäälik ühe tähega.

2. Kirjuta lünka sobiv asesõna.

Ma lähen homme koos klassikaaslastega teatrisse. **Me**

käime väga sageli koos teatris või kinos. Kaaslased on väga toredad.

Nad on väga sõbralikud ja lõbusad. Kas **sa** käid teatris?

Mida **te** koos oma klassiga teete?

3. Mitu täishäälikut on allajoonitud sõnas? Paranda vead.

Memme koduni on pikk tee. Ta on väsinud. Mis te teete? Me

teeme süüa. Ma panen mee ka lauale. Kas sa ei saa mind

aidata? Mu jalg on haige. Sa tee tee magusaks. Su

suu on määrdunud.

4. Vali sobiv asesõna. (ME) (ME) (NAD) (NAD) (MA) (SA) (TA) (TE)

Me loeme, aga **nad** kirjutavad. **Ma** kuulsin, et **nad** sõidavad ära.

Ta kiirustab, sest **te** ootate teda. Kas **sa** lõpetad lugemise

varsti? **Me** lähme võimlasse korvpalli mängima.

Teema: ASESÕNADE ÕIGEKIRI (tv, lk 4)

Eesmärk

Õpitakse asesõnade *ma, sa, ta, me, te, nad, mu, su* õigekirja ja kasutamist lauses.

Harjutus 1.

Õpetaja kirjutab selle harjutuse asesõnad tahvlile ja selgitab asesõnade lühikese vormi moodustamist.

Seejärel teevad õpilased harjutuse iseseisvalt ja kinnistavad õpitut reeglina.

Harjutus 2.

Õpilane loeb lause ilma asesõnata.

Siis leiab lauses selle sõna, mis aitab asesõna määrata (abiks on tegusõnad).

Kui lüngad on täidetud, tuleks terviklaused ette lugeda, et kontrollida asesõnade sobivust.

Harjutus 3.

Soovitame harjutust teha koos klassiga.

Kas allajoonitud sõna on lühike asesõna või mõni muu sõna, seda saab kontrollida, kui asendada allajoonitud sõna pika asesõnaga.

Pärast harjutuse tegemist lugeda laused ette.

Harjutus 4.

Õpilased sooritavad harjutuse iseseisvalt.

Harjutus on mõeldud teema kinnistamiseks.

MIDA TEED?, MIDA TEETE?

1. Loe laused. Pane puuduvad lauselõpumärgid.

Kas sa oled usin õpilane ?

Sa aitad oma pinginaabril ülesannet lahendada .

Kas sa oskad kiiresti arvutada ?

Mida te koos teete ?

Kas te olete üksteisele head kaaslased ?

Kas te spordite vabal ajal ?

Te mängite õues luuremängu .

2. Leia eelmisest harjutusest sõnad, mis vastavad küsimusele *mida teed?* või *mida teete?*. Tõmba neile sõnadele joon alla.

JÄTAN MEELDE

Kui sõna vastab küsimusele ***mida teed?***, siis kirjutatakse sõna lõppu **–d**. Näiteks: *jooksed*, *kiirustad*, *rõõmustad*.

Kui sõna vastab küsimusele ***mida teete?***, siis kirjutatakse sõna lõppu **–te**. Näiteks: *jooksete*, *kiirustate*, *rõõmustate*.

3. Täida tabel.

Mida teen?	Mida teed?	Mida teete?
ma loen	sa loed	te loete
ma uurin	sa uurid	te uurite
ma kuulan	sa kuulad	te kuulate
ma õpin	sa õpid	te õpite

Teema: MIDA TEED?, MIDA TEETE? (tv, lk 5)

Eesmärk

Õpitakse tegusõnade *mida teed?*, *mida teete?* õigekirja.

Õpitakse tegusõnu lauses õigesti kasutama vastavalt lause sisule ja küsimusele.

IKT

<http://LearningApps.org/display?v=pd1o6qn0j16> (koostaja M. Kütt)

Harjutus 1.

Otsustatakse kogu klassiga, milline lauselõpumärk lause lõppu sobib.

Seejärel loetakse lauseid sobiva intonatsiooniga.

Harjutus 2.

Harjutuse lahendamiseks joonistatakse tahvile kahe tulbaga tabel, päisesse küsimused *Mida teed?* ja *Mida teete?* (pealkiri algab suure algustähga)

Õpilased otsivad lausetest sobivad sõnad ja need kirjutatakse tabelisse.

Koos jõutakse reeglini.

Mida teed?	Mida teete?
oled	teete
aitad	olete
oskad	spordite
	mängite

Harjutus 3.

Õpilased täidavad tabeli iseseisvalt.

Õpilased kontrollivad üksteise töid.

4. Lõpeta laused.

Näidis: Sina uisutad väga hästi. Teie *uisutate väga hästi*.

Sina tantsid polkat. Teie **tantsite polkat**.

Sina kiirustad trenni. Teie **kiirustate trenni**.

Te jäite tundi hiljaks. Sa **jäid tundi hiljaks**.

Te ehitate silda. Sa **ehitad silda**.

Te kaotate kindad. Sa **kaotad kindad**.

5. Kirjuta sulgudes olev tegusõna lausesse õigesti.

Missugust raamatut te (lugema) **loete**?

Kas te (minema) **lähete** homme võistlustele?

Kas sa (jõudma) **jõuad** hommikul süüa?

Sa (kuduma) **kood** nukule ilusat salli.

Sa (nägema) **näed** eemal kõrget torni.

Te (tegema) **teete** sõbrale üllatuse.

6. Leia lausest tegusõna ja tõmba joon alla. Kirjuta joonele õigesti.

Poisid ronib puu otsa. **ronivad**

Tüdruk maalivad merd. **maalib**

Sa sõidab rattaga kooli. **sõidad**

Teie õppisime luuletust. **õppisite**

Isa loete arvutis ajalehte. **loeb**

Kas sa jalgpalli mängite? **mängid**

Teema: MIDA TEED?, MIDA TEETE? (tv, lk 6)

Harjutus 4.

Kõigepealt lõpetada laused suuliselt.

Seejärel kirjutab õpilane laused vihikusse.

MÄNG

Teises (sina) ja kolmandas (teie) isikus pöörd sõna kinnistamist saab harjutada ka mänguga.

Õpilased on paarides, üks ütleb tegusõna teises isikus, näiteks *sina kuulad*; paariline vastab – *teie kuulate*.

MÄNG

Tegusõna pööramist saab harjutada ka mänguga „Täidan, täidan laeva”.

Mängijad on ringis. Pall on juhtmängija käes.

Juhtmängija viskab palli ringisolijale ja ütleb: „Täidan, täidan laeva.”

Pallipüüdja: „Millega?”

Juhtmängija: „Sina laulad.”

Sama pallipüüdja: „Teie laulate.”

Juhtmängija valib, kas *sina*- või *teie*-vormi, pallipüüdjad peavad vastama teise vormiga.

Harjutus 5.

Harjutust võiks õpilastele seletada järgnevalt.

Õpetaja kirjutab tahvlile ühe näidislause, näiteks *Te õppima täna eesti keelt*, ja küsib: „Kas see lause on veatu?”

Õige vastus oleks, et ei ole, ühte sõna lauses tuleks muuta.

Seejärel tehakse harjutust koos.

Pöörata tähelepanu tegusõnale *minema*. Kontrollida kõigi tegusõnade õigekirja.

Harjutus 6.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

Pöörata tähelepanu õigekirjale.

K, P, T TÄHTEDE S JA H KÕRVAL

1. Loe laused.

Uks tehti lahti. Õhtul läksid lapsed metsa jooksmas. Õues oli õhk väga külm. Mihkel jäi haigeks ja ema kutsus arsti koju.

- Missugused tähed on sõnas s-i ja h kõrval?

JÄTAN MEELDE

S-i ja h kõrvale kirjutatakse tavaliselt *k, p, t*.
Näiteks: *varsti, kepselnud, kask, uhke, leht*.

2. Leia eelmisest harjutusest ühe- ja kaheasilbilised sõnad. Kirjuta need tabelisse.

Ühesilbiline sõna	Kaheasilbiline sõna
uks	tehti, lahti, õhtul
õhk	läksid, lapsed, metsa
külm	jooksmas, õues, oli, väga
jäi	Mihkel, haigeks, ema
ja	kutsus, arsti, koju

3. Kirjuta lünka *k, p* või *t*.

Kersti armastab suusatada. Ta läks täna metsa suusatama ja loomadele toitu viima. Metsas on puud mattunud lumemütside alla. Vahtraoksad on härmas. Jänesed on kepselnud kuuskede all. Metskitsed on jätnud metsa alla oma raja. Kuuskede taga paistab söödasõim. Tüdruk pistab vihad sõime. Loomad on tänulikud vihtade eest. Õhtuhämaruses asusid loomad õhtustama.

Teema: K, P, T TÄHTEDE S JA H KÕRVAL (tv, lk 7)

Eesmärk

Korratakse sulghäälikute õigekirja s-i kõrval.

Õpitakse sulghäälikute õigekirja h kõrval.

Korratakse sõnade silbitamist ja kaashäälikuühendit.

IKT

<http://learningapps.org/631461> (LearningApps, koostaja M. Maanre)

Harjutus 1.

Laused loetakse klassis kõva häälega ette.

Õpilased teevad nende lausete põhjal järelduse, et s-i ja h kõrval on sõnas *k, p* või *t*.

K, p ja *t* on sulghäälikud. Seejärel loetakse reeglit.

Harjutus 2.

Harjutus tuletab meelde silbitamist.

Õpilased sooritavad harjutuse iseseisvalt.

Pöörata tähelepanu ära kirjale.

Harjutus 3.

Enne harjutuse tegemist võib õpetaja kirjutada tahvlile näidiseks mõned lüngaga sõnad, kus on puudu *k, p* või *t*. Õpilased leiavad puuduva tähe.

Õpetaja seletab, kuidas leida puuduv täht.

Seejärel teevad õpilased harjutuse iseseisvalt ja pärast kontrollitakse.

Viiendas lauses on kaks vastuse varianti, kas *kepselnud* või *kekseknud*.

4. Loe laused ja leia vead. Kirjuta vigased sõnad joonele õigesti.

Meie majas elab kahegsa lasd.

kaheksa last

Pargis on uhge hekk.

uhke

Koolimaja taga kasvab kags suurt kasge.

kaks kaske

Põnev on seisda ja taevatähdi vaadata.

seista, taevatähti

Karlil on värviline kamsun seljas.

kampsun

5. Leia sõnas kaashäälikuühendid. Tõmba neile joon ümber.

Ilm on külm. Linnud siutsuvad haledasti.

Neid näpistab nälg. Kaspar viib lindudele teri.

Linnud kiirustavad sööma.

Kaspar on lahke laps.

• Kas said 12 kaashäälikuühendit?

6. Ühenda lähedase tähendusega sõnad.

lahke	viks	tahke	viht	armastab
kuiv	heasüdamlik	korralik	peab kalliks	loomasööt lehtpuu okstest

ehtima	kepslema	limpsima	rõõmustama	jahtima
hüplema	lakkuma	ilusaks tegema	küttima	head meelt tundma

Teema: K, P, T TÄHTEDE S JA H KÕRVAL (tv, lk 8)

Harjutus 4.

Õpilased loevad laused. Sõnadele, kus on vead, tõmmatakse joon alla.

Seejärel kirjutatakse sõnad joonele õigesti.

Harjutus 5.

Enne harjutuse tegemist korraldatakse kaashäälikuühendi reeglit.

Kui sõnas on kõrvuti erinevad kaashäälikud, siis on sõnas kaashäälikuühend.

(reegel 2. klassi töövihiku 1. osas, lk 28)

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

Harjutus 6.

Enne harjutuse tegemist loetakse kõik sõnad.

Soovitada õpilastele kõigepealt kokku sobitada tuttavad sõnapaarid.

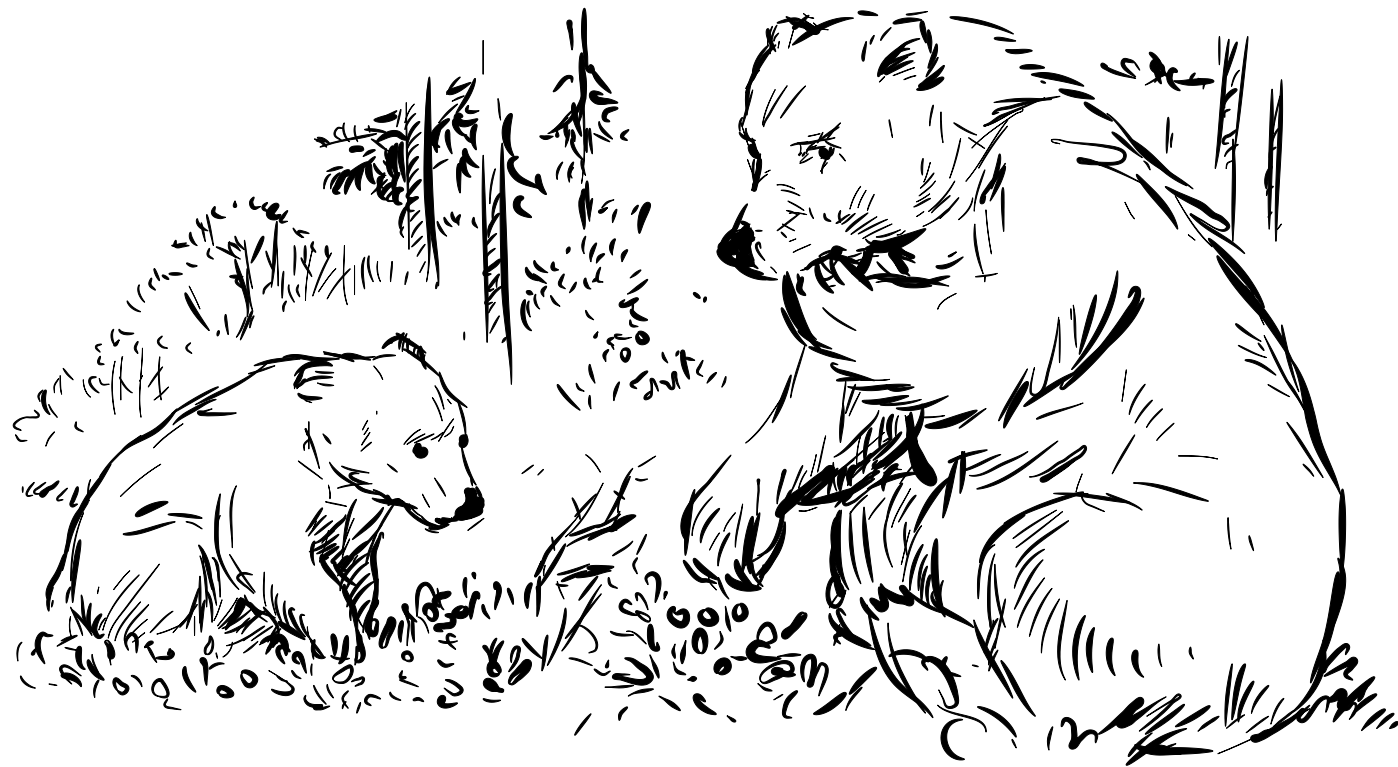
Pärast leitakse koos vähem tuttavad lähedase tähendusega sõnad.

Õpilastel võib lasta suuliselt paksult trükitud sõnadega lauseid moodustada.

7. Vali lausesse sobiv sõna.

toitu lühikese karu suurtes liiguvad
päeval talvel pojad

Karu on tuntud loom. Ta on tumepruuni karva ja
lühikese sabaga. Karu sööb nii taimset kui ka
loomset **toitu**. Karud elavad **suurtes**
metsades. Peamiselt **liiguvad** nad öhtul ja öösel.
Tavaliselt nad **päeval** magavad. **Talvel**
on karudel pikk uinak. **Pojad** sünnivad jaanuaris.

8. Kirjuta üldnimetus.

hunt, mäger, karu, põder, metssiga **metsloomad**

Paide, Jõhvi, Haapsalu, Võru, Tallinn **linnad**

haamer, saag, akutrell, kruvikeeraja **töövahendid**

Teema: K, P, T TÄHTEDE S JA H KÕRVAL (tv, lk 9)

Harjutus 7.

Kõigepealt lugeda paksult märgitud sõnad.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

Kindlasti kontrollida lause alguse õigekirja.

Harjutus 8.

Enne harjutuse tegemist tuletada meelde, mis on *üldnimetus* – asju (olendeid) koondav ja ühendav üldine nimetus. Tuua näiteid.

Näiteks:

Üldnimetuse *koolitarbed* alla kuuluvad: *pliiats, kustutuskumm, liim, käärid*.

Üldnimetuse *koduloomad* alla kuuluvad: *lehm, lammas, koer, kass, hobune*.

KORDAMINE

1. Loe jutt.

Miks okaspuud talveks okkaid maha ei viska?

Kas sa märkad, et kui saabub sügis, siis osa puid langetavad lehti? Osa puid aga jäävad roheliseks. Lehtpuud ajavad sügisel lehed maha. Näiteks pärn, tamm ja vaher. Aga miks okaspuud roheliseks jäävad? Miks kuusk, kadakas ja mänd oma okkaid talveks maha ei aja? See tuleb sellest, et nende puude kodumaal on pikalt külm. Seal on kasvamise aeg väga lühike ja igal aastal nad uusi okkaid ei kasvata. Okaspuudel on targem okkad alles jätta. Kevadel kasvatavad nad juurde ainult võrseid.

- Tõmba õigele vastusele joon alla.

1. Mida teevad lehtpuud sügisel?

langetavad lehti, on igihaljad, on raagus

2. Lehtpuud on ...

pärn, tamm, kadakas, vaher

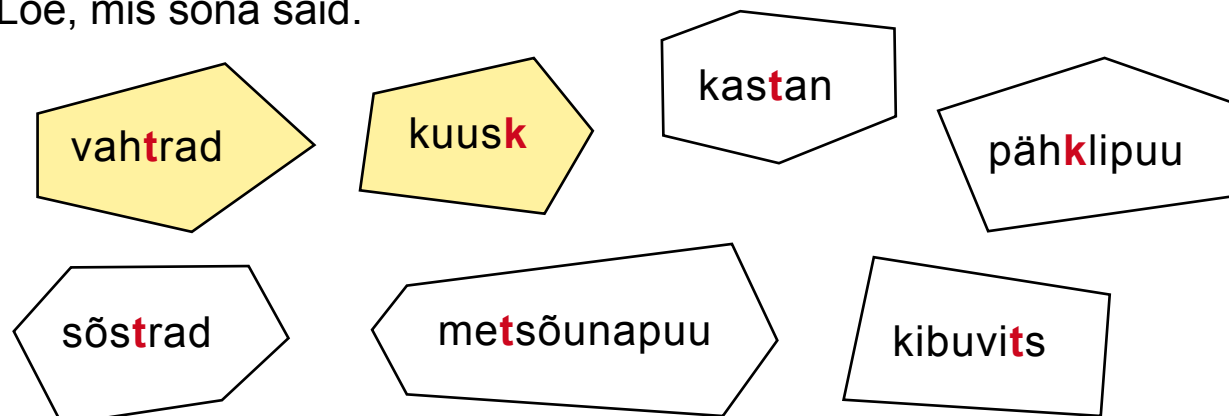
3. Okaspuud on ...

mänd, kuusk, vaher, kadakas

2. Kirjuta lünka sobiv sulghäälik.

Loe, mis sõna said.

- Värvige nende puude nimetused, millest oli tekstis juttu.

Teema: KORDAMINE (tv, lk 10)

Eesmärk

Korratakse õpitud keeleteemasid:

- k, p, t tähtede s ja h kõrval,
- kaashäälikuühend,
- suur algustäht,
- tähestikuline järjekord,
- lähedase tähendusega sõnad.

Hajutatakse teabeteksti mõistmist ja saadud info kasutamist harjutuste tegemisel.

3. Leia harjutusest 1 kaashäälikuühendiga sõnad ja tõmba ühendile joon alla.

- Kas leidsid **25** sõna ja **26** kaashäälikuühendit?

4. Leia puu nimetusele õiged lähedase tähendusega sõnad.

A	arukask	D	pikaninapuu, vastra, vahtras
B	kuusk	E	pedajas, pedakas, hong
C	tamm	A	maarakask, raudkask, õmmik
D	vaher	B	kuusepuu, kuus, nõglapuu
E	mänd	F	niinepuu, lõhmus, pähn
F	pärn	C	hiiepuu, talitamm, suvitamm

5. Leia eelmise harjutuse esimesest tulbast lehtpuud ja pane need tähestikulisse järjekorda.

1. **arukask**
2. **pärn**
3. **tamm**
4. **vaher**

6. Paranda vead.

Mari metsakodu asub metsade vahel. Tema kodukoha nimi on **T**amme talu, sest õue peal kasvab iidne tamm. Mari tädi **S**irje **P**ärn elab **L**epa tänaval. Tema lapsed käivad **M**änniku koolis, mille juures on imeilus männik. Männikus käivad lapsed sügisel ja kevadel jooksmas ning talvel suusatamas.

Teema: KORDAMINE (tv, lk 11)

Harjutus 3.

Õpilastel tuleb joon alla tõmmata harjutuse TEKSTIS olevatele kaashäälikuühendiga sõnadele, pealkiri välja jätta.

NB! Harjutuse küsimuses on viga.

Tegelikult on tekstis 25 kaashäälikuühendiga sõna, mitte 24.

(sh sõnad *miks* ja *roheline* esinevad kaks korda)

Sõnas *talveks* on kaks kaashäälikuühendit ja kokku tuleb 26 kaashäälikuühendit, mitte 25.

Lasta õpilastel see viga enne harjutuse tegemist parandada.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

Õpilastele võib meelde tuletada, et liitsõna liitumiskohas kõrvuti olevad kaashäälikud ei moodusta kaashäälikuühendit.

Kaashäälikuühendid me leiame alati sõna seest (ühe sõna piirides), mitte üle sõna piiri (üle liitumiskoha).

Näiteks sõnas *okaspuud* ei ole kaashäälikuühendit.

Sõnas *lehtpuud* on kaashäälikuühendiks *-ht* (mitte *-htp*).

Kaashäälikuühendid on harjutuse 1 tekstis märgitud punasega.

Harjutus 4.

Puude rahvapäraseid nimetusi leiab veebilehelt Eesti taimed:

<http://bio.edu.ee/taimed/>

Seal on ka 335 taime kirjeldused.

(Tartu ülikooli Loodusteadusliku hariduse keskuse veebipõhine õppematerjal)

Harjutus 5.

Harjutusega korraldatakse tähestiku tundmist.

Pöörata tähelepanu sellele, et ainult lehtpuud tuleb panna tähestikulisse järjekorda.

Harjutus 6.

Harjutus kordab suure algustähe reeglit. Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

NB!

Harjutuse esimeses lauses on sõna *metsakodu* kirjutatud kokku, ja nii oleks see väikese tähega õige. Autorid mõtlesid *Mari Metsa kodu*.

Kui soovite võib *metsakodu* enne harjutuse tegemist lasta õpilastel ära parandada – kirjutada lahku.

5. ISESEISEV TÖÖ (tv, lk 12–13)

1. Kontrolli, kas nimed on tähestikulises järjekorras. Tõmba maha nimi, mis asub vales kohas.

- Mihkel, **Kalle**, Reet, Tormi, Õnne, Ülle
- Ahto, Elle, Karel, Kelli, **Toomas**, Saima
- Lagle, **Linda**, Leho, Lote, Ludvig, Lydia

2. Leia vead. Kirjuta laused õigesti.

Mee läheme vee ärde. **Me läheme vee äärde.**

Kas saa kutsusid taa siia? **Kas sa kutsusid ta siia?**

Sa te see raske töö ära. **Sa tee see raske töö ära.**

Tee tulge meile kaa appi. **Te tulge meile ka appi.**

3. Kirjuta tegusõna õigesti.

Kell (helisema) **heliseb**. Õpetaja (vestlema)

vestleb lastega. Ta (kutsuma) **kutsub**

sind vastama. Sa (lugema) **loed** oma muinasjuttu.

Klassikaaslased (kuulama) **kuulavad** sind hoolega.

Kas te ka (kirjutama) **kirjutate** muinasjutte?

4. Leia vead ja paranda.

viis last	pak s udu	võttis saht t list
värske kap s as	kõrged vah t rad	lüpsis lehma
sihvakas kuusk	niis k e õhk	kaks pliiat s it

5. Jaga sõnad kolme rühma. Mõtle igale rühmale pealkiri.

MURI MIA TALLINN MIKI NARVA PEETER LIINA
VILJANDI LONTU TÜRI KURRI JAAK

Loomanimed	Linnanimed	Lastenimed
Muri	Tallinn	Mia
Miki	Narva	Liina
Lontu	Viljandi	Peeter
Kurri	Türi	Jaak

6. Leia sõnadele teisest tulbast õige põhjendus. Ühenda joonega.

Toivo, Saaremaa, Paide, Võrtsjärv	<i>mida teeb?</i>
mõistatab, jalutab, uurib, naerab	<i>k, p või t sõna alguses</i>
mee, sall, õun, tuul	kaashäälikuühendiga sõnad
pinal, paber, kiri, tool	nimed
söökla, tolm, ämblik, pilved	ühesilbilised sõnad

Minu hinnang oma tööle

Kõige lihtsam oli teha harjutust _____.

Kõige raskem oli teha harjutust _____.

Iseseisev töö oli minu jaoks (värvi nägu):

😊 liiga lihtne 😐 paras ☹️ väga raske

H SÕNA ALGUSES

1. Leia igale sõnale üks sobiv omadus (*missugune?*).

Omadus	
hall	haige
hapu	hirnuv
hea	hiiliv
huvitav	hulkuv
hele	hirmutav
harilik	

hirnuv hobune

hall hiir

hea hari

haige hammas

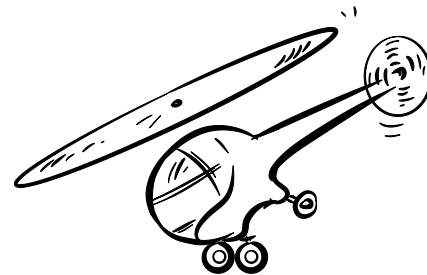
hiiliv hunt

harilik hernes

hirmutav haug

• Missugused omadused jäid üle?

Mõtle sõnu, mis nende omadustega sobivad.

2. Loe.

h on sõna alguses		h ei ole sõna alguses	
hall	värvus	all	näiteks metsa all
hallikas	halli värvi	allikas	põhjavee väljavoolu koht
hai	röövkala	ai	valuhüüe
haru	näiteks puul on haru	aru	mõistus
harv	mõnikord, harva	arv	näiteks 1, 2, 3

Teema: H SÕNA ALGUSES (tv, lk 14)

Eesmärk

Õpitakse *h*-d sõna alguses õigesti kasutama.

Harjutus 1.

Tuletatakse meelde sõnad, mis vastavad küsimusele *missugune?*. Õpilased nimetavad erinevaid omadussõnu.

Õpilased leiavad, missugused omadussõnad sobivad kokku harjutuse sõnadega.

Iga nimisõna ette tuleb kirjutada üks omadussõna, mida võib kasutada ainult üks kord.

Seejärel loevad õpilased oma sõnapaarid ette.

Üle jäänud omadussõnad on õpilastel erinevad.

Vastuse variante:

Hobune – hall, hea, haige, hirnuv, hulkuv, hirmutav

Hiir – hall, harilik, haige, hiiliv

Hari – hall, hea, hele, harilik

Hammas – haige

Hunt – hall, harilik, haige, hiiliv, hulkuv, hirmutav

Hernes – hapu, hea, harilik

Haug – huvitav, harilik, hirmutav

Harjutus 2.

Koos selgitatakse sõnade tähendused.

3. Kirjuta lünka sobiv sõna eelmisest harjutusest.

Allika vesi on selge, puhas ja külm. Auto on tolmust

hall. Metsa **all** on pehme sammal. Puu

haru vahelt leidsid poisid linnupesa. Kas ta on **aru**

kaotanud? Virmalised on Eestis väga **harv** nähtus. Kas sa

tead, kui suur **arv** on miljon?

4. Lahenda ristsõna. Abi saad harjutusest 2.

Alla:

1. Röövkala.

2. Mustvalge lind.

3. Värvus.

4. Koht, kus põhjavesi
jõuab maa peale, läte.

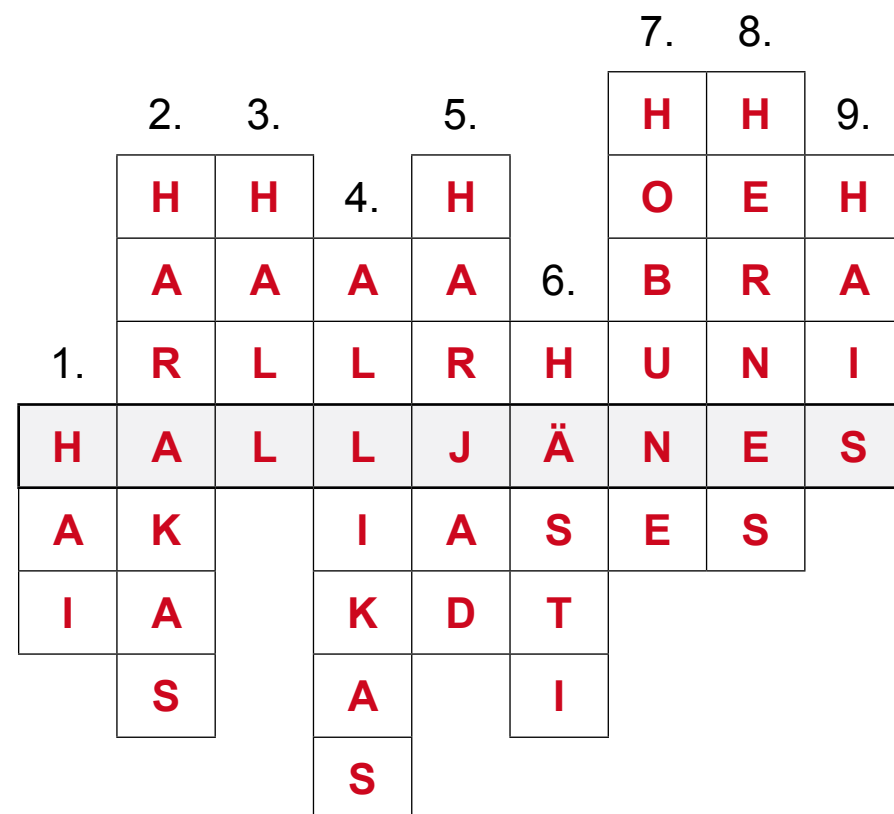
5. Hammaste
pesemise vahend
mitmuses, hamba...

6. *Halvasti*
vastandtäheendusega
sõna.

7. Koduloom (sõidu-,
veo- ja tööloom).

8. Köögivili, mille
viljaks on kaun.

9. Halb,
ebameeldiv lõhn.

Vastus: Eesti metsades elav jäneseliik on
halljänes

Teema: H SÕNA ALGUSES (tv, lk 15)

Harjutus 3.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

Õpetaja saab kontrollida, kuidas õpilased on mõistnud eelmise harjutuse sõnade tähendusi.

Iga sõna saab kasutada vaid üks kord.

Harjutus 4.

Ristsõna vastused, välja arvatud 4., algavad *h*-tähega.

Õpetaja võiks selle harjutuse juures rääkida Eesti metsades elavatest jänestest.

Infot leiab näiteks veebilehelt Eesti selgroogsed: <http://bio.edu.ee/loomad/>

(Tartu ülikooli Loodusteadusliku hariduse keskuse veebipõhine õppematerjal)

POOLITAMINE

Kui sõna on pikk ega mahu reale ära, siis tuleb sõna poolitada.

Poolitamine on sõnaosa viimine uuele reale. Sõna poolitamisel on abiks silbitamine.

JÄTAN MEELDE

-
- Üks kaashäälik täishäälikute vahel alustab järgmist silpi.
Näiteks: *mu-na*, *re-ba-ne*.
 - Kui sõnas on pikk kaashäälik, siis poolitatakse nende vahelt.
Näiteks: *kal-lis*, *lam-mas*, *pot-ti*.
 - Kui sõnas on kaashäälikuühend, siis uus silp algab ühe kaashäälikuga. Näiteks: *kap-sas*, *tul-bid*, *korst-na*.
 - Ühetähelist silpi ei jäeta üksinda rea lõppu või uue rea algusesse. Näiteks: *ema*, *uni*, *meie*.

1. Poolita. Kirjuta sõnad silphaaval.

silmade – <i>sil-ma-de</i>	roheline – <i>ro-he-li-ne</i>
varsti – <i>vars-ti</i>	veeres – <i>vee-res</i>
linnuke – <i>lin-nu-ke</i>	valutab – <i>va-lu-tab</i>
usin – <i>usin</i>	kadus – <i>ka-dus</i>

2. Kirjuta lausesse sobiv sõna. Kasuta eelmise harjutuse sõnu.

Väike **linnuke** laulab pargis. Marguse jalg **valutab**
ja ta kiirustab arsti juurde. **Roheline** pliiats kukkus maha
ja **veeres** kapi alla. **Usin** ema küpsetab perele
õunakooki. Annel **kadus** rahakott ära, aga **varsti** ta
leidis selle üles.

Teema: POOLITAMINE (tv, lk 16)

Eesmärk

Õpitakse sõnu poolitama.

IKT

<http://learningapps.org/1789168> (LearningApps, koostaja Taimi)

Enne teema käsitlemist tuleks korrata silbitamist.

Võrrelda silbitamist ja poolitamist, tuua välja nende sarnasused ja erinevused.

Arutleda teemal, miks on vaja sõnu poolitada.

Harjutus 1.

Soovitame poolitamisel kasutada kriipsu „–“, nii on silbid üksteisest paremini eraldatud ja selgelt näha.

Harjutus 2.

Õpilased sooritavad harjutuse iseseisvalt.

Pöörata tähelepanu sõnade õigekirjale, eriti kui lünk on lause alguses.

3. Leia tekstist need sõnad, mida ei saa poolitada.

Tõmba neile joon alla.

Talv möödub kiiresti. Kevad saabub märkamatult. **Soe** päike sulatab lume. **Veed** voolavad vulinal oja. Linnud saavad sooja tagasi. Kased **on** hiirekõrvul. Õitsevad esimesed kellukesed.

4. Igas reas on üks sõna, milles on vale poolitamise koht. Tõmba see sõna maha ja kirjuta joonele õigesti.

met-sa, ka-t ki, len-das, ot-se	kat-ki
ok-ka-li-ne, ü-mm ar-gu-ne, len-nuk	üm-mar-gu-ne
e-ma, ni-mi, va-lu-tab	ema
vee-rib, kuu-lab, joo-n ib	joo-nib
kuk-k , meie, kap-pi, si-na	kukk
is-tub, vaa-tab, nae-ra-vad, joo eb	joob

5. Mõtle etteantud tähtedega sõnu.
Poolita need püstkriipsuga igast võimalikust kohast.

	S	P
Poisinimi		
Tüdrukunimi		
Lill		
Metsloom		
Kohanimi		
Rändlind		
Veekogu		

Teema: POOLITAMINE (tv, lk 17)

Harjutus 3.
Tuletatakse meelde, missuguseid sõnu ei saa poolitada.
Õpilased leiavad sõnad, mida ei saa poolitada.
Seejärel poolitatakse suuliselt need sõnad, mida saab poolitada.

Harjutus 4.
Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt ja võrdlevad seejärel oma tööd naabriga.

Harjutus 5.
Seda harjutust võib teha ka aja peale võistlusena. Siis tuleks moodustada rühmad ja õpetaja annab rühmale aja tabeli täitmiseks (iga õpilane kirjutab sõnad ka oma töövihikusse). Õpilased võivad kasutada abivahendeid ja teha tööjaotust.
Nimi kirjutatakse välja ilma poolitamata.
Kui aeg täis ja/või kõigil valmis, siis kontrollitakse.
Iga kordumatu nimi annab rühmale 1 punkti, kui sama nimi on ka mõnel teisel rühmal, siis need rühmad selle sõna eest punkti ei saa.
Pärast võistlust järgneb individuaalne töö nimede poolitamisega, poolitamisel kasutatakse püstkriipsu.

SIDESÕNAD *SEST, ET, AGA, KUID*

1. Loe laused. Tõmba joon alla sõnadele, mille ees on koma.

Laura ei saanud kinno minna, sest pidi aitama vanaema. Marek jookseb kiiresti, aga Taavi on temast palju kiirem. Ruttasime, et jõuda õigel ajal teatrisse. Ilm on täna päikeseline, kuid külm.

- Missugustele sõnadele tõmbasid joone alla?

JÄTAN MEELDE

Sõnade **sest, et, aga, kuid** ette pannakse lauses koma.

2. Pane puuduvad komad. Tõmba joon alla sõnadele, mille ees on koma.

Kas tunnend seda looma? Alati on tal hari kaasas, aga ta ei harja end mitte kunagi. Iga jala küljes on tal kannus, kuid ta pole ratsanik. Tihti paneb ta silmad kinni ja laulab valjusti. Tiibu kasutab ta jooksmisel, et kiiremini edasi jõuda. Ta on puhas, sest ta peseb end sageli. Talle meeldib liiva sees siblida.

See loom on **kukk**.

- Kirjuta sellest loomast veel, mida sa tead.

Teema: SIDESÕNAD *SEST, ET, AGA, KUID* (tv, lk 18)

Eesmärk

Õpitakse koma kasutamist liitlauses sidesõnade *sest, et, aga, kuid* ees.

Harjutus 1.

Õpilased loevad laused ja leiavad sõnad, mille ees on koma.

Need sõnad võiks ka tahvlile kirjutada.

Harjutus toetub selle järel olevale reeglile.

Harjutus 2.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt. Seejärel kontrollitakse.

Harjutuse teist osa võib teha ka rühmades. Õpilased mõtlevad ühiselt ja panevad koos kirja, mida nad teavad kukest.

Seda harjutust võib lasta õpilastel ka kodus täiendada, paluda neil uurida internetist ja raamatutest või küsida vanematelt.

3. Leia lausele sobiv lõpp. Pane puuduvad komad.

1. Ruttasin varakult kooli, et hommikul vara on kooliuksed kinni.
2. Ma ei teadnud, kuid mina polnud süüdi.
3. Pidin pinginaabriga kohtuma, sest tahtsin kodust tööd kontrollida.
4. Sain õpetajalt pahandada, aga ta ei tulnud.

- Mis sa arvad, miks õpetaja pahandas?

4. Mõtle lausele sobiv lõpp. Pane komad.

Õpilased kiirustavad kooli, sest _____

Õues sajab lörtsi, aga _____

Marek arvas, et võidab malemängus Tiitu, kuid _____

Riin märkas, et _____

Pidime minema loodusmatkale, aga _____

Pärast kooli kiirustan koju, sest _____

Teema: SIDESÕNAD *SEST, ET, AGA, KUID* (tv, lk 19)

Harjutus 3.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

Seejärel loevad pinginaabrile või kogu klassile ette.

Miks õpetaja pahandas?

Õpilased kirjutavad oma mõtted ja pärast arutatakse klassis.

Harjutus 4.

Enne harjutuse sooritamist loetakse lause algused klassis ette ja leitakse sidesõnad, mis nõuavad koma.

Vajadusel võib lasta nendele sõnadele joone alla tõmmata.

Seejärel teevad õpilased harjutuse iseseisvalt ja pärast jagavad oma lauseid kaaslastega.

KORDAMINE

1. Loe rahvajuttu.

Hunt ja hani

Eesti rahvajutt

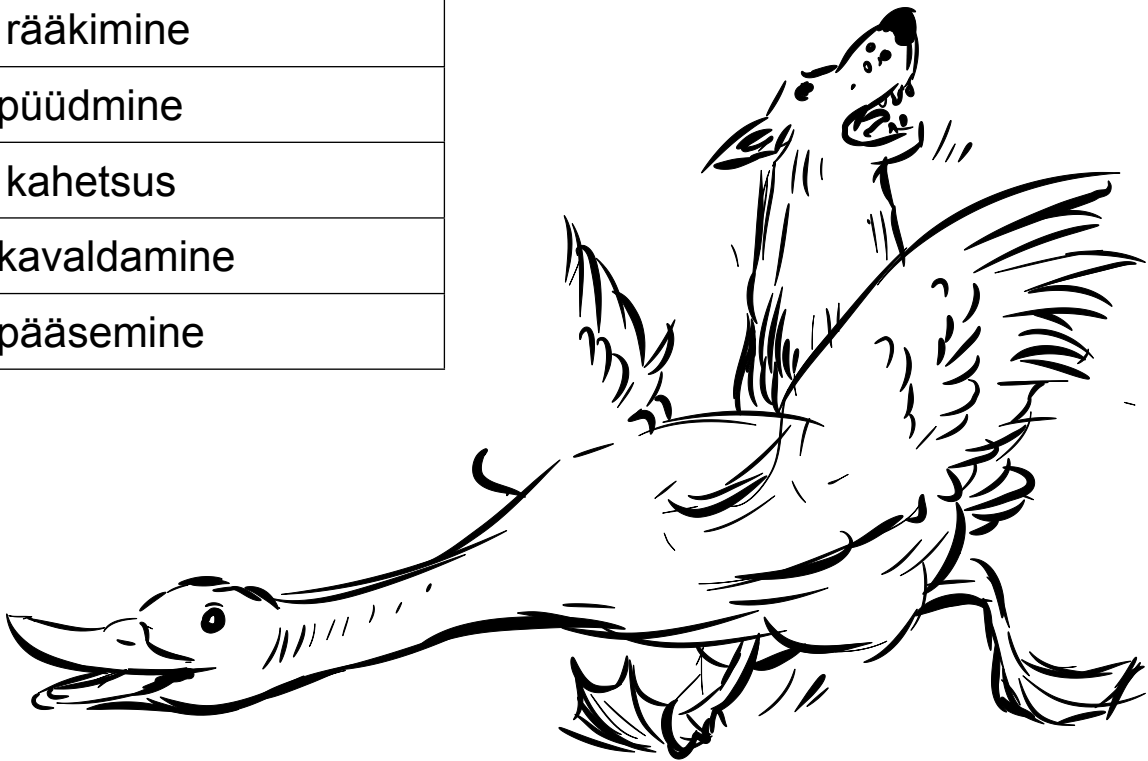
Hunt sai hane kätte ja tahtis ära süüa. Hani aga oli kaval ning küsis hundilt: „Ei tea, kustpoolt täna tuul ka on?”
Hunt vastanud: „Põhjatuul.”
Seda öeldes läksid hundi hambad laiali. Hani pääses hundi suust lahti ja lendas minema. Küll hunt pärast kahetses, et oli hanele vastanud.

2. Leia jutu põhjal lausele õige lõpp.

A	Hunt püüdis hane kinni,	B	ja hakkas hundilt küsimusi küsima.
B	Hani oli kaval	D	et lasi ennast ninapidi tõmmata.
C	Kui hunt küsimusele vastas,	A	sest tal oli kõht tühi.
D	Hunt oli õnnetu,	C	siis pääses hani hundi suust.

3. Järjesta rahvajutu tegevused.

3.	hundi rääkimine
1.	hane püüdmine
5.	hundi kahetsus
2.	hane kavaldamine
4.	hane pääsemine

Teema: KORDAMINE (tv, lk 20)

Eesmärk

Õpitud keeleteemade kordamine (silbitamine, *h* sõna alguses).
Õpitud reeglite kordamine (*kellega?*, *millega?*, *mida teevad?*, täishäälikuühend, sulghäälik *s*-i ja *h* kõrval).
Õpetatakse mõistma loetud teksti sisu ja tegevusi järjestama.

Harjutus 1.
Õpilased loevad rahvajuttu iseseisvalt.
Seejärel arutletakse klassis jutu põhjal.

Harjutus 2.
Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.
Seejärel kontrollitakse.

Harjutus 3.
Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.
Seejärel kontrollitakse.

4. Leia rahvajutust neli 1-, 2- ja 3-silbilist sõna. Kirjuta need tabelisse.

Ühesilbiline sõna	Kahesilbiline sõna	Kolmesilbiline sõna

5. Poolita harjutuses 4 kolmesilbilised sõnad püstkriipsuga.

6. Kirjuta lünka sõna, mis algab *h*-ga.

Metsas luusivad ringi rebased, ilvesed ja **hundid** .

Kodulinnud on kanad, **haned** ja pardid. Päike ei paista ja

taevas on täna **hall** . Lapsed **hiilivad** vaikselt,

et mitte **hane (hobust, hiirt)** ehmatada. Ema tegi **hernesuppi**, mis on

Hannese (Heli, Harri) lemmiktoit.

7. Lõpeta reegel. Too iga reegli juurde üks näide.

- Kui sõna vastab küsimusele *kellega?*, *millega?*, siis kirjutatakse sõna lõppu **-ga** . Näide: **emaga (rattaga, sõbraga)**
 - Kui sõna vastab küsimusele *mida teevad?*, siis kirjutatakse sõna lõppu **-vad** . Näide: **jooksevad (naeravad, räägivad)**
 - Kui sõnas on kõrvuti erinevad täishäälikud, siis on sõnas **täishäälikuühend** . Näide: **laev (kauss, poeg, mõistatus)**
 - S-i ja *h* kõrvale kirjutatakse tavaliselt **k, p, t** .
- Näide: **sahtel (pastakas, kuusk, kapsas, sohk)**

Teema: KORDAMINE (tv, lk 21)

Harjutus 4.

Tööjuhend nõuab igasse tulpa neli sõna.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt ja pärast kontrollitakse.

Kõikide sõnadega vastus:

1-silbilised sõnad: hunt, sai, ja, ning, ei, tea, tuul, ka, on, suust, küll, et.

2-silbilised sõnad: hane, kätte, tahtis, süüa, hani, aga, oli, kaval, küsis, hundilt, kustpoolt, täna, seda, öeldes, läksid, hundi, hambad, pääses, lahti, lendas, pärast.

3-silbilised sõnad: vastanud, põhjatuul, minema, kahetses, hanele.

Harjutus 5.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

Vastus:

vas / ta / nud, põh / ja / tuul, mi / ne / ma, ka / het / ses, ha / ne / le.

Harjutus 6.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

Seejärel kontrollitakse, õpilastel võivad olla erinevad vastused.

Harjutus 7.

Selgituseks enne harjutuse tegemist peaks õpetaja tooma mõned näited ja kirjutama need tahvlile.

Näiteks: Nimeta sõnu, mis vastavad küsimusele *kellega?* (*millega?*).

Iga õpilane ütleb ühe sõna, näiteks: *kassiga, vennaga, (autoga, pliiatsiga)*.

Sellisel küsida ja kirjutada tahvlile näited harjutuse kõikide reeglite kohta.

Seejärel sooritavad õpilased harjutuse iseseisvalt.

Lisaks võib mängida.

MÄNG

Mängijad istuvad ringis. Üks mängija viskab teisele mingi väikse eseme sülle ja ütleb: „Täidan, täidan laeva.” Püüdja küsib: „Millega?” Viskaja peab vastama sõnaga, mis on mängu alguses kokku lepitud, näiteks lepitakse kokku sõna algustäht.

Kui küsitakse *millega?*, siis tuleb vastata eluta asjaga, kui küsitakse *kellega?*, siis elusa asjaga. Kes ütleb sõna mõne teise algustähga või kor-
dab varem öeldud sõna, peab andma pandi.

6. ISESEISEV TÖÖ (tv, lk 22–23)

1. Kirjuta õppeained tähestikulises järjekorras.

1. eesti keel

tööõpetus

2. kehaline kasvatus

eesti keel

3. loodusõpetus

loodusõpetus

kehaline kasvatus

4. matemaatika

matemaatika

5. tööõpetus

2. Loe jutt ja vasta küsimustele.

Mihkel läks õue ja nägi kase otsas kahte kuldnokka. Poiss otsustas koos isaga meisterdada lindudele pesakasti. Isa aitas lauad välja mõõta ja saagida. Ta õpetas, kuidas neid haamriga kokku lüüa. Mihkel lõi naelad laudadesse. Peagi sai uus pesakast valmis. Mihkel ja isa kinnitasid majakese traadiga puu külge. Kohe lendas kuldnokapaar uue korteriga tutvuma. Linnud kiitsid tegijaid lauluga.

A. Leia jutust sõnad, mis vastavad küsimusele *kellega?* või *millega?*.

isaga, haamriga, traadiga, korteriga, lauluga

B. Kirjuta töövahendid, mida Mihkel ja isa kasutasid.

mõõdulint, saag, haamer

3. Pane puuduvad komad.

Lapsed läksid õue, et minna poodi. Taevas läks pilve ja hakkas vihma sadama. Ilmar pani jope selga, sest tal hakkas külm. Margit jooksis kiiresti poodi, aga vihmavarju jättis koju. Ta sai märjaks, kuid ta ei hoolinud sellest. Ema muretses, et Margit võib haigeks jääda. Pärast vihma piilus pilve tagant päike ja ilm läks soojemaks.

4. Tõmba maha sõna, mis ei sobi ritta. Ühenda põhjendusega.

1.	loevad, säutsub , naeravad, söövad
2.	maja, meie, elevant , lammas
3.	palliga, kalaga, särgita , sõbraga
4.	koer, kaamel , väike, õis
5.	patsid, kosmos , laps, taskud

3.	<i>kellega?, millega?</i>
4.	sõnas on täishäälikuühend
1.	<i>mida teevad?</i>
5.	sõnas on <i>k, p</i> , või <i>t s-i</i> kõrval
2.	kahesilbilised sõnad

5. Paranda vead.

Jõe ääres kasvavad **h**allika koorega lepad. Järvede põhjas on rohkelt **h**allikaid. Taevas on **h**all ja vihmane. Koer jooksis hirmunult laua **h**alla. Hiir **h**iilib ettevaatlikult lõksu juurde.

6. Mõistata.

1. Sulgeb sisse- ja väljapääsu ruumi. **uks**

2. Riideese, mida kantakse ülikonnaga. **lips**

3. Masin, mis puhastab tänavad lumest. **lumesahk**

4. Koduloom, annab piima ja poegadeks on tal talled. **kits**

5. Köögivili, mille lehti me sööme. **kapsas**

Minu hinnang oma tööle

Kõige lihtsam oli teha harjutust _____.

Kõige raskem oli teha harjutust _____.

Iseseisev töö oli minu jaoks (värvi nägu):

😊 liiga lihtne

😐 paras

😞 väga raske

KELLESSE?, MILLESSE?, KUHU?

1. Tõmba joon alla sõnadele, mis vastavad küsimusele *millesse?* või *kuhu?*.

Vahetund lõppes ja õpilased läksid **klassidesse**. Õpetaja ütles, et täna kirjutavad nad harjutuse **vihikusse**. Tunni lõpus panevad lapsed pliatsid **pinalisse** ja asjad **sahtlisse**. Õpetaja kirjutab **päevikusse**.

JÄTAN MEELDE

Kui sõna vastab küsimusele **kellesse?**, **millesse?** või **kuhu?**, siis kirjutatakse sõna lõppu **–sse**.
Näiteks: **raamatusse**, **kohvrisse**, **esikusse**, **isasse**.

2. Kirjuta ühe sõnaga.

tasku sisse – taskusse	ämbri sisse – ämbrisse
paberi sisse – paberisse	juustu sisse – juustusse
keldri sisse – keldrisse	akna sisse – aknasse

3. Täida lüngad eelmise harjutuse sõnadega.

Hiir näris **juustusse** augu. Isa viis kartulid **keldrisse**.
Vihmavesi tilkus räästast **ämbrisse**. Kaarel leidis maast
mündi ja pistis **taskusse**. Poisid mängisid palli ja see
lendas **aknasse**. Müüja pakkis kingi **paberisse**.

4. Lõpeta lause.

Panen poest toodud piima külmk**kappi**.
Tiit libises ja kukkus **ojja**.
Lapsed jooksid naerdes **majja**.

Saab ka lühemalt:

pesasse – **pessa**
majasse – **majja**
kapisse – **kappi**
ojasse – **ojja**

Teema: KELLESSE?, MILLESSE?, KUHU? (tv, lk 24)

Eesmärk

Õpitakse kirjutama sõna lõppu **–sse**, kui sõna vastab küsimusele *kellesse?*, *millesse?* või *kuhu?*.

IKT

<http://LearningApps.org/display?v=pgmd6mk3n16> (koostaja M. Kütt)

Harjutus 1.

Hajutuse teksti loetakse koos. Igas lauses leitakse sõnad, mis vastavad küsimusele *millesse?* või *kuhu?*.

Selgitada, et mõnikord on sobivam küsida *kuhu?* kui *millesse?*.

Tuua näiteid (pigem *kuhu?* – kontoris, vihikusse, raamatusse, televiisorisse).

Harjutus 2.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

Pöörata tähelepanu õigekirjale.

Seejärel tuleks nende sõnadega moodustada lauseid.

Õpilased ütlevad lause ja koostavad küsimuse, kasutades õiget küsisõna.

Näiteks: Ema pani võtmed taskusse. Kuhu pani ema võtmed?

Harjutus 3.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

Seejärel kontrollitakse.

Õpilased võivad lisaks ka suuliselt lauseid juurde mõelda.

Harjutus 4.

Enne harjutuse tegemist peaks õpetaja tooma näiteid sõnade kohta, mille puhul saame küsimustele *kellesse?*, *millesse?*, *kuhu?* lühemalt vastata.

Harjutuses toodud sõnadega tuleks moodustada ka lauseid, kus on kasutatud pikemat vormi.

Näiteks: *Panen poest toodud piima külmkapisse.*

Panen poest toodud piima külmkappi.

Küsida, kumba vormi (pikka või lühikest) on keeleliselt mugavam kasutada?

KELLETA?, MILLETA?

1. Tõmba joon alla sõnadele, mis vastavad küsimusele *kelleta?* või *milleta?*.

Matkaja ei lähe **seljakotita** matkale. Ära mine kevadel ilma **mütsita** õue! Purjekas ei saa **tuuleta** liikuda. Lapsed ei saa ilma **vanemateta** elada. Väike Liis ei taha ilma **vennata** õue minna. **Rehata** ei saa riisuda.

JÄTAN MEELDE

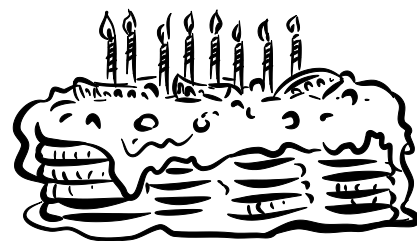
Kui sõna vastab küsimusele **kelleta?** või **milleta?**, siis kirjutatakse sõna lõppu **–ta**.
Näiteks: **kotita**, **sõbrata**, **pliiatsita**, **kassita**.

2. Kirjuta sulguses olev sõna lausesse õigesti (*kelleta?*, *milleta?*).

Ilmateade lubab homseks (vihm) **vihmata** ilma. Homme saame raamatukokku minna (vihmavari) **vihmavarjuta**.

Väike õde läheb (kummikud) **kummikuteta** lasteaeda.

Jaheda ilmaga ära mine (jope) **jopeta** õue. Lilled ei saa ilma (vesi) **veeta** kasvada.

3. Kirjuta lausesse sõna, mis vastab küsimusele *kellega?*, *millega?* või *kelleta?*, *milleta?*.

Sünnipäev ei saa mööduda ilma (*kelleta?*) **külalisteta**.

Külalised tervitavad sünnipäevalast (*millega?*) **lauluga**.

Pidu ei möödu vahvate (*milleta?*) **kingitusteta**.

Sünnipäeva pidada koos (*kellega?*) **sõpradega** on tore.

Teema: KELLETA?, MILLETA? (tv, lk 25)

Eesmärk

Õpitakse kirjutama sõna lõppu **-ta**, kui sõna vastab küsimusele *kelleta?*, *milleta?*.

Harjutus 1.

Hajutuse teksti loetakse koos. Igas lauses leitakse sõnad, mis vastavad küsimusele *kelleta?*, *milleta?*.

Mäng

Õpetaja asetab pildid lauale tagurpidi, pildipool vastu lauda (pilti ei ole näha).

Õpilane valib kaardi ja ütleb pildile vastava sõna nii, et see vastaks küsimusele *kelleta?* või *milleta?*. Õpilane nimetab seejuures ka küsimuse.

Näiteks: pall – *milleta?*, pallita; koer – *kelleta?*, koerata.

Lisaks saab lasta õpilastel selle sõnaga ka lause öelda.

Harjutus 2.

Õpilased sooritavad harjutuse iseseisvalt.

Kontrollimisel pöörata tähelepanu raskematele sõnadele (*vihmavarjuta*, *kummikuteta*).

Harjutus 3.

Õpilased sooritavad harjutuse iseseisvalt.

Kontrollimisel pöörata tähelepanu õigekirjale.

Lünga täitmiseks on erinevaid võimalusi.

Sünnipäev ei saa mööduda ilma (*kelleta?*) **külalisteta**, **sünnipäevalapseta**.

Külalised tervitavad sünnipäevalast (*millega?*) **lauluga**, **lilledega**.

Pidu ei möödu vahvate (*milleta?*) **kingitusteta**, **mängudeta**.

Sünnipäeva pidada koos (*kellega?*) **sõpradega**, **perega**, **sõbraga** on tore.

KORDAMINE

1. Loe juttu.

Lõvi ja hiir

Lev Tolstoi

Lõvi magas. Korraga jooksis hiir üle tema keha. Lõvi ärkas ja püüdis hiire kinni. Hiir hakkas paluma, et lõvi ta lahti laseks. Ta ütles: „Kui sa minu lahti lased, tasun sulle heaga.”

Lõvi hakkas selle peale naerma, et mis head võiks hiir talle teha, kuid laskis loomakese siiski vabaks.

Mõne aja pärast püüdsid jahimehed lõvi kinni ja sidusid ta kõitega puu külge. Hiir kuulis lõvi möirgamist, jooksis tema juurde, näris kõie katki ja ütles: „Kas mäletad, kui sa naersid ega uskunud, et mina võiksin sulle millegagi kasulik olla? Nüüd sa näed, et ka hiired võivad vahel head teha.”

2. Täida tabel.

Kes?	Mida teeb?, mida teevad?
lõvi	magab, naerab
hiir	jookseb, palub, lubab, närib
lõvi	ärkab, püüab
jahimehed	püüavad, seovad
hiir	aitab

Teema: KORDAMINE (tv, lk 26)

Eesmärk

Korratakse õpitud keeleteemasid – *mida teeb?, mida teevad?, kes?, kellega?, millega?, kuhu?* ja häälikuühendit.

Õpitakse mõistma loetud teksti sisu ja tegevusi järjestama.

Harjutus 1.

Olenevalt klassi tasemest võib õpetaja jutu ka ette lugeda.

Seejärel toimub jutu arutelu.

Harjutus 2.

Enne harjutuse sooritamist tuleks ühiselt tutvuda tabeli päisega.

Jutt on minevikus. Õpilased võivad harjutuse teha iseseisvalt.

Sõnu on rohkem, õpilane kirjutab nii palju kui mahub.

Kõik sõnad võib kirjutada ka tahvlile.

Pöörata tähelepanu õigekirjale.

3. Leia lausesse sobiv sõna.

(Kes?) _____ püüdis hiire kinni, sest see segas tema und.

Hiir rääkis (kellega?) _____ ja palus ennast vabaks lasta.

Ta lubas tasuda (millega?) _____.

(Kes?) _____ ei uskunud hiirt, aga lasi ta siiski vabaks.

Jahimehed sidusid lõvi (millega?) _____ puu külge.

Lõvi mõirgamist kuulis (kes?) _____ ja tuli talle appi. Ta näris

köie katki ja lõvi pääses (kuhu?) _____.

4. Leia jutust „Lõvi ja hiir”:

- teisest lõigust sõnad, milles on täishäälikuühend. Tõmba neile sõnadele punane joon alla. Kas said viis sõna?
- esimesest lõigust sõnad, milles on kaashäälikuühend. Tõmba neile sõnadele sinine joon alla. Kas said kuus sõna?

5. Kuidas hiir jõuab lõvini? Ta liigub mööda sõnu, mis vastavad küsimusele *kellega?*. Värvi see teekond.

	rehaga	lõksuga	rõõmuga	palliga
jänesega	varesega	veega	mütsiga	tooliga
naeruga	hundiga	mutiga	kotiga	nutuga
käega	lauluga	karuga	siiliga	

Teema: KORDAMINE (tv, lk 27)

Harjutus 3.

Õpilased teevad harjutuse jutu põhjal iseseisvalt.

Harjutus 4.

Enne harjutuse sooritamist korrata mõisteid *lõik*, *täis*- ja *kaashäälikuühend*.

Lõik – Lõik koosneb ühest või mitmest lausest. Tekstid jagatakse lõikudeks, sest nii on tekstist lihtsam aru saada. Lõik algab tavaliselt taandreaga, vahel on lõigud tekstis üksteisest eristatud väikese vahega.

Täishäälikuühend – Kui sõnas on kõrvuti erinevad täishäälikud, siis on sõnas täishäälikuühend (reegel 2. klassi töövihiku 1. osas, lk 12).

Kaashäälikuühend – Kui sõnas on kõrvuti erinevad kaashäälikud, siis on sõnas kaashäälikuühend (reegel 2. klassi töövihiku 1. osas, lk 28).

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

Harjutus 5.

Enne harjutuse sooritamist uurida koos tabelit.

Küsida, mis on tabelis toodud sõnades ühtemoodi (nad vastavad küsimusele *kellega?* ja *millega?*).

Pöörata tähelepanu tööjuhendile – tuleb leida sõnad, mis vastavad küsimusele *kellega?*.

7. ISESEISEV TÖÖ (tv, lk 28–29)

1. Kirjuta lünka *h*, kui vaja.

Väike Harri **istub** ____õngega järve ääres. Vees **ujub** **haug**. **Poiss** on ____unine. **Väikemees** ärkab **h**ommikul vara. **H**ommikuti on **h**einamaal **paks** ____**udu**. Järve kaldal kasvavad **h**allika koorega **lepad**. Leppade ____all **vuliseb** ____**allikas**. Eemal **H**einamaal sööb rohtu **h**all **h**obune.

2. Jaota eelmises harjutuses rasvaselt kirjutatud sõnad tabelisse.

Kes?	Mis?	Missugune?	Mida teeb?
haug	udu	väike	istub
poiss	lepad	paks	ujub
väikemees	allikas	hallika	vuliseb

3. Tõmba valesti kirjutatud sõna maha ja kirjuta rea lõppu õigesti.

hirv, lambad , metskits, hunt	lambad
pael, nõel, köis, lauad , väike	lauad
rõõmus, täpiline, lõbus, puhas	puhas
tennis, pallid, rula, vile	vile
lõng, vardad, korv , müts	korv
maja, oja, Maia, hariutus , jõgi	harjutus

4. Kirjuta lünka sobiv sõna nii, et see vastaks küsimusele *millega?*.

silmad **nina** **kõrvad** **keel** **käsi**

Silmadega vaatame vahuseid merelaineid.

Kõrvadega kuuleme meremühinat. **Ninaga** tunneme merelõhna. **Käega** katsume, et merevesi on väga külm. Kui oled maitsnud **keelega** merevett, siis tead, et see on soolane.

5. Kirjuta sõna lausesse nii, et see vastaks küsimusele *millesse?*, *kuhu?*.

Madli on haige ja ta poeb **voodisse (voodi)** .

Arglik jänes silkas **kuusikusse** .

Marion sõidab suvel **laagrisse (laagri)** .

Tüdruk pakib asjad **kohvrisse (kohvri)** .

Vanaema paneb kirja **ümbrikusse (ümbriku)** .

Väike lehelind lendas **pesasse (pessa)** .

Kaarli pall kukkus **ojasse (oja)** .

Majja (majasse) sisenes palju rahvast.

voodi

kuusik

laager

kohver

ümbrik

pesa

oja

maja

Minu hinnang oma tööle

Kõige lihtsam oli teha harjutust ____ .

Kõige raskem oli teha harjutust ____ .

Iseseisev töö oli minu jaoks (värvi nägu):

😊 liiga lihtne 😐 paras ☹️ väga raske

VÕÕRSÕNAD

1. Loe sõnu. Milliste sõnade tähendusi sa tead?

direktor, dressid, buss, diivan, gripp, gramm, delfiin, garaaž, banaan, detsember, beebi, detsimeeter, guljašš, garderoob, gorilla, beež, dirigent, gaas, bensiin, dinosaurus, binokkel, ballett, baleriin, gloobus, doomino

JÄTAN MEELDE

Võõrsõnad on teistest keeltest laenatud sõnad.

Võõrsõnade üheks tunnuseks on **g**, **b** või **d** sõna alguses.

2. Leia võõrsõnade tähendus?

1.	direktor
2.	garderoob
3.	buss
4.	dress
5.	detsimeeter
6.	gloobus
7.	detsember
8.	gripp

4.	spordiriietus
3.	sõiduvahend
1.	juhataja
5.	pikkusühik
7.	talvekuu
8.	nakkushaigus
6.	maakera mudel
2.	riiete hoiuruum

3. Vali lausesse sobiv võõrsõna eelmisest harjutusest.

Oli külm **detsembri**kuu. 2. klassi õpilased sõitsid

bussiga teatrisse. Mõned lapsed olid haigestunud

grippi. Teatris jätsid õpilased oma riided **garderoobi**.

Dressid ei ole teatri jaoks sobiv riietus. Pärast etendust

kohtuti teatri **direktoriga**, kes rääkis teatri ajaloost.

Teema: VÕÕRSÕNAD (tv, lk 30)

Eesmärk

Õpitakse võõrsõnade tähendusi.

Õpitakse võõrsõnade õigekirja (sulghäälikut võõrsõna alguses).

Harjutus 1.

Sõnu loetakse koos klassiga. Õpilased ütlevad võõrsõnade tähendusi, mida nad teavad, õpetaja selgitab neid võõrsõnu, mida õpilased ei tea.

Harjutus 2.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt, seejärel kontrollitakse.

Harjutus 3.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt, seejärel kontrollitakse.

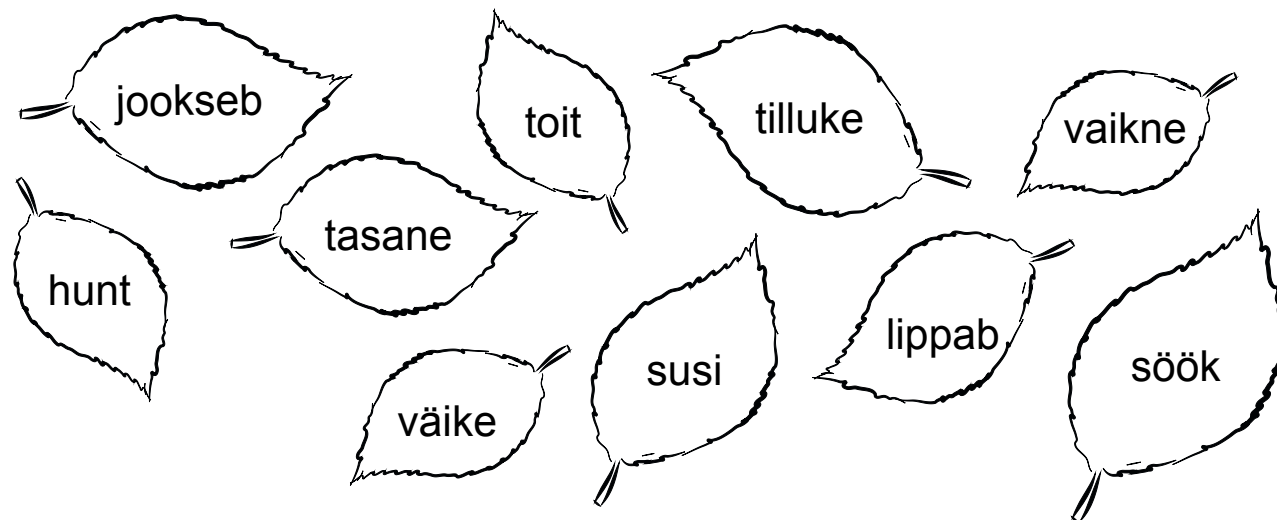
Pöörata tähelepanu õigekirjale – sõnas *detsembrikuu* tuleks *detsember* ja *kuu* tõmmata kaarega kokku, sest see on liitsõna.

Sõnaga *garderoob* tuleks kasutada lühivormi – *garderoobi*.

Sõnaga *dressid* algab lause – *dressid* kirjutada suure algustähega.

LÄHEDASE TÄHENDUSEGA SÕNAD

1. Leia lähedase tähendusega sõnad ja värvi need sama värviga.

JÄTAN MEELDE

Sõnad, mis on tähenduselt sarnased, on lähedase tähendusega.

2. Leia allajoonitud sõnadele lähedase tähendusega sõna.

Kirjuta harjutus vihikusse.

ehmus järsku kisama põgenenud vapper
lärmi susinat pisike kiirustas

Pisike Minna riisus aias muru. **Järsku** kuulis ta **susinat** ja nägi rohu sees rästikut. Tüdruk **ehmus** ja hakkas **kisama**. Naabri Tõnu kuulis **lärmi**. Ta **kiirustas** tüdruku juurde. Minna juurde jõudes oli rästik juba **põgenenud**. Tõnu oli väga **vapper**, et läks Minnale appi.

3. Kirjuta sõnadele võimalikult palju lähedase tähendusega sõnu.

karu – **ott, karuott, mesikäpp, pöntajalg**

rebane – **reinuvader, vader, kanavaras, kavalpea**

jänes – **tuttsaba, haavikuemand (-isand), pikk-kõrv, kikk-kõrv, välejalg**

orav – **käbikuningas**

hunt – **susi, kriimsilm, võsaviile, hall hunt, hallivatimees, metsakutsu**

Teema: LÄHEDASE TÄHENDUSEGA SÕNAD (tv, lk 31)

Eesmärk

Tutvutakse mõistega *lähedase tähendusega sõna*.

Õpitakse lähedase tähendusega sõnu õpetaja abiga leidma.

IKT

<http://www.taskutark.ee/m/test/samatahendusega-sonad/?auth=dGFza3V0YXJr>

(koostaja T. Salm)

Harjutus 1.

Õpetaja selgitab mõistet *lähedase tähendusega sõna*.

Lähedase tähendusega sõnad on tähenduselt sarnased või tähenduselt väga lähedased (ehk sünonüümid). Tuua näiteid.

Vastus:

jookseb – lippab, hunt – susi, tasane – vaikne, toit – söök, väike – tilluke.

Harjutus 2.

Enne harjutuse kirjutamist tutvuda suuliselt terviktekstiga ja etteantud sõnade valikuga.

Harjutust tuleks kõigepealt teha koos ja suuliselt, seejärel kirjutavad õpilased harjutuse iseseisvalt vihikusse.

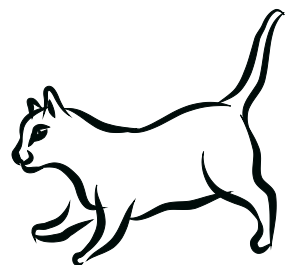
Pöörata tähelepanu ära kirjale.

Harjutus 3.

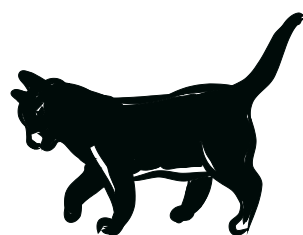
Arutleda kogu klassiga, milliseid loomade rahvapärased nimetusi õpilased teavad. Seejärel täita harjutus.

VASTANDTÄHENDUSEGA SÕNAD

1. Vaata pilte ja kirjuta sõnapaarid joontele.

valge kass

must kass

naerab

nutab

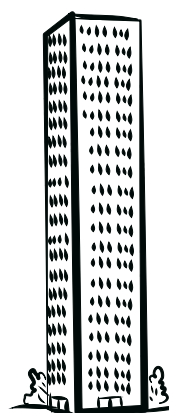
paks raamat

õhuke raamat

madal maja

kõrge maja

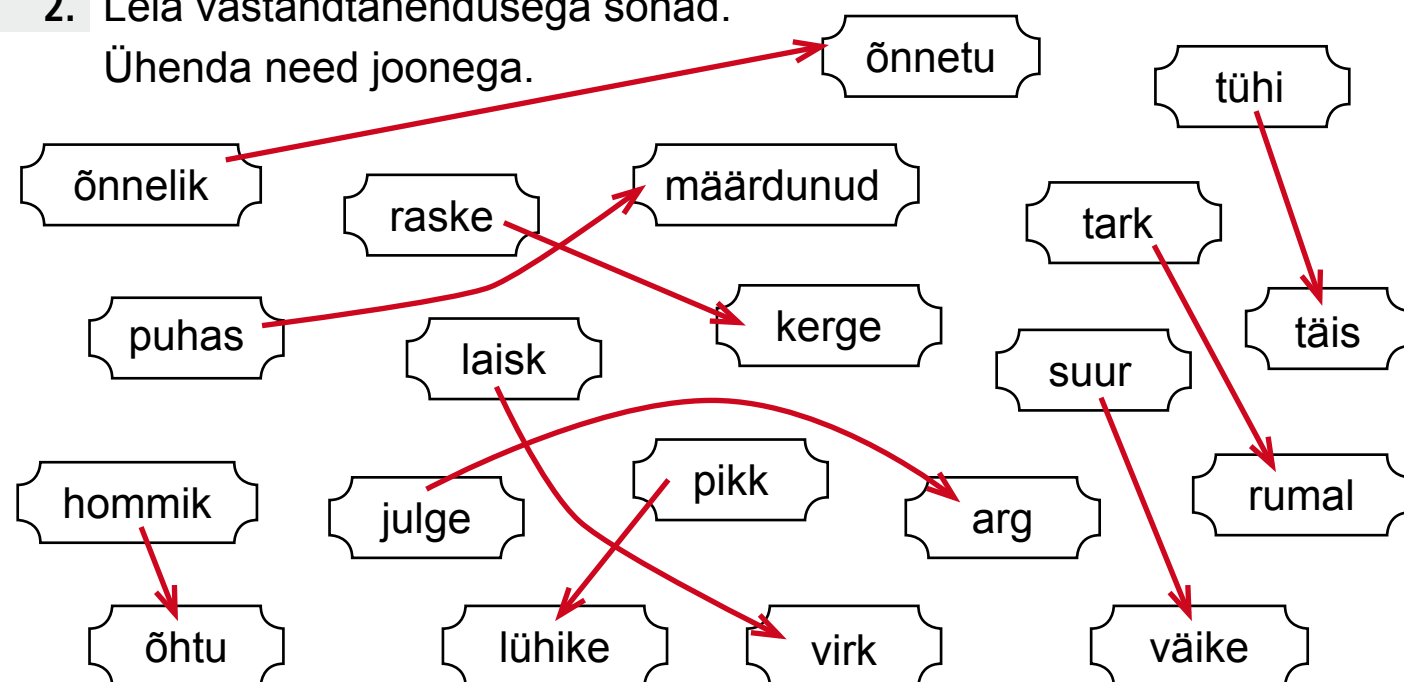

JÄTAN MEELDE

Sõnad, mis on tähenduselt vastandid, on vastandtähendusega.

2. Leia vastandtähendusega sõnad.

Ühenda need joonega.

Teema: VASTANDTÄHENDUSEGA SÕNAD (tv, lk 32)

Eesmärk

Tutvutakse mõistega *vastandtähendusega sõna*.

Õpitakse vastandtähendusega sõnu õpetaja abiga leidma.

Harjutus 1.

Harjutuse toel jõutakse reeglini.

Õpetaja selgitab reegli sisu.

Vastandid = vastupidise tähendusega.

Harjutus 2.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

Vastus:

Õnnelik – õnnetu, puhas – määrdunud, hommik – õhtu,

raske – kerge, laisk – virk, julge – arg, pikk – lühike,

tühi – täis, tark – rumal, suur – väike.

3. Kirjuta lausesse sobiv vastandtähendusega sõna.

Kevadised ilmad on jahedad, aga suvel on ilmad **külmad**.

Maja taga kasvab kõrge mänd ja selle kõrval **madal** kadakas.

Meie peres on õde terve, aga vend on praegu **haige**.

Triinule kingiti uus nukk, aga talle meeldib **vana** kaisukaru.

Virgal on töö juba tehtud, aga **laisk** ei ole jõudnud veel

midagi teha.

4. Tõmba vanasõnades vastandtähendusega sõnadele joon alla.

Kus naeru, seal nuttu.

Parem suutäis soolast, kui maotäis magedat.

Rege rauta suvel, vankrit talvel.

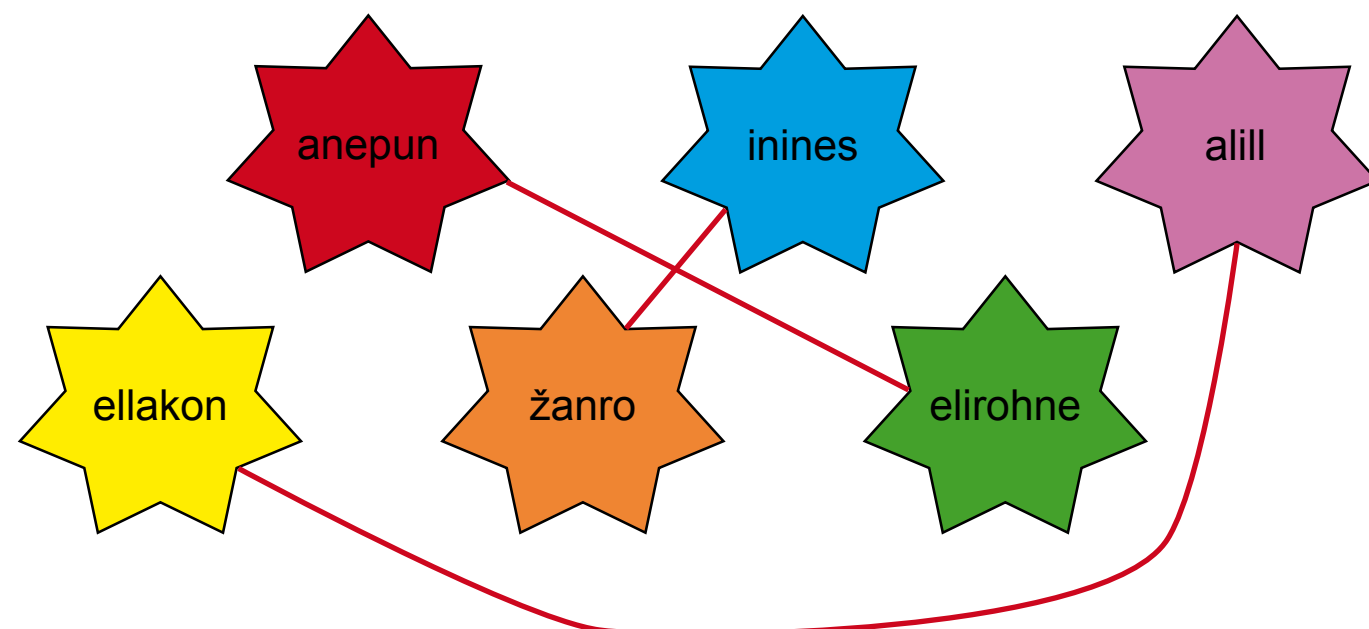
Üks vana sõber on parem kui kaks uut.

Tark, kes muigab, rumal, kes naerab.

Väikesed koerad hauguvad ikka rohkem kui suured.

Hommik on õhtust targem.

5. Leia värvused ja värvi. Ühenda vastandvärvid joonega.

Teema: VASTANDTÄHENDUSEGA SÕNAD (tv, lk 33)

Harjutus 3.

Kõigepealt leitakse koos klassiga sõnad, mis on alla joonitud.

Seejärel teevad õpilased harjutuse iseseisvalt.

Harjutus 4.

Õpilased leiavad vastandtähendusega sõnad iseseisvalt.

Pärast arutatakse vanasõnade tähendusi.

Vanasõnad:

Kus naeru, seal nuttu – hea ja halb, rõõm ja mure, õnn ja õnnetus käivad koos, vahelduvad, on vennad; elus on ikka nii, et kus on head, seal on ka halba; asjad, mis teevad õnnelikuks võivad tuua ka õnnetust.

Parem suutäis soolast, kui maotäis magedat – toitev igapäevasööik (praad, supp, salatid) on parem (kasulikum) kui maiustused

Rege rauta suvel, vankrit talvel – tegutse õigeaegselt, igaks tööks tuleb varakult valmistuda, siis on korras töövahendid olemas, kui neid vaja on.

Üks vana sõber on parem kui kaks uut – vanasõna sõpruse headest külgedest, vana sõprus on püsiv ning pikaajaline sõber on suur varandus; on oluline ja parem, kui sul on üks tõeline sõber, kes tõesti hoolib, kui palju sõpru, kes ei hooli ja jätavad su hätta.

Tark, kes muigab, rumal, kes naerab – vanasõna ettevaatuse kohta, enne mõtle, siis tee; tark ei torma vaid arutleb ja mõtleb, rumal aga tormab kohe tegutsema.

Väikesed koerad hauguvad ikka rohkem kui suured – (loll räägib palju, tark vähe) väikesed ja suured koerad st rumalust ja tarkust: targem mõtleb rohkem ja siis teeb, rumalam tegutseb vähem, ta räägib rohkem oma tegemistest kui teeb.

Hommik on õhtust targem – mineviku ja oleviku võrdlus: täna oleme targemad kui eile; aeg annab head nõu ehk ära kiirusta otsustamisega; tähtsaid asju ära otsusta kohe (kiirustades), anna endale aega järele mõelda (ehk hommikul on pea puhunud ja tulevad paremad mõtted).

Harjutus 5.

Koos leitakse vastandvärvid. Seda teemat saab kunstitunnis edasi käsitleda.

Vastus: punane – roheline, kollane – lilla, sinine – oranž.

Värviõpetuse kohta saab lisainfot lugeda veebilehelt:

<http://www.slideshare.net/anelit/vrvipetus-5-klass>

(koostaja A. Teder)

KORDAMINE

1. Loe tekst.

Võsaülane

Eino Tali järgi

Pika varre otsas kasvab lumivalge õis. Päikesega on see õis lahti. Halva ilmaga on ta kinni ja vajub longu. Tema õied pärjaks ei sobi. Ka vaasi ei maksa ülast korjata. Ta närtsib ruttu.

Vanal ajal kasutati ülaseteed arstirohuna. Veel arvati, et kes kõige varem puhkenud ülaseõie ära sööb, see ei karda kogu aasta külma. Kuid ülast ei tohi süüa! See taim on väga mürgine. Isegi loomad hoiavad temast eemale.

Vana jutt pajatab, et muiste oli lumi värvitu. Lumi palus lilli: „Kes mulle oma värvi annab?” Ükski lill ei raatsinud anda. Ainult võsaülane oli helde. Sellest ajast ongi lumi valge. Rahvasuu nimetab ülast lumililleks, lumikannikeseks või koguni jäälilleks.

2. Otsusta teksti põhjal, kas lause on õige või vale. Märki ristiga.

Lause	Õige	Vale
Ülase õis on lühikese varre otsas.		X
Ülast ei tohi süüa, sest ta on mürgine.	X	
Ülast ei tasu korjata, sest neid on vähe.		X
Rahvajutu järgi sai lumi oma värvi võsaülaselt.	X	
Inimesed kutsuvad ülast karikakraks.		X

Teema: KORDAMINE (tv, lk 34)

Eesmärk

Korratakse õpitud keeleteemasid (vastand- ja lähedase tähendusega sõnad).
Õpitakse mõistma loetud teksti sisu.

Harjutus 1.

Kõigepealt lugeda klassis tekst „Võsaülane”.

Enne harjutuste tegemist, töötada tekstiga, et mõista sisu.

Harjutus 2.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

3. Kirjuta vastandtähendusega sõna.

pikk vars – **lühike** vars

lahtine õis – **kinnine** õis

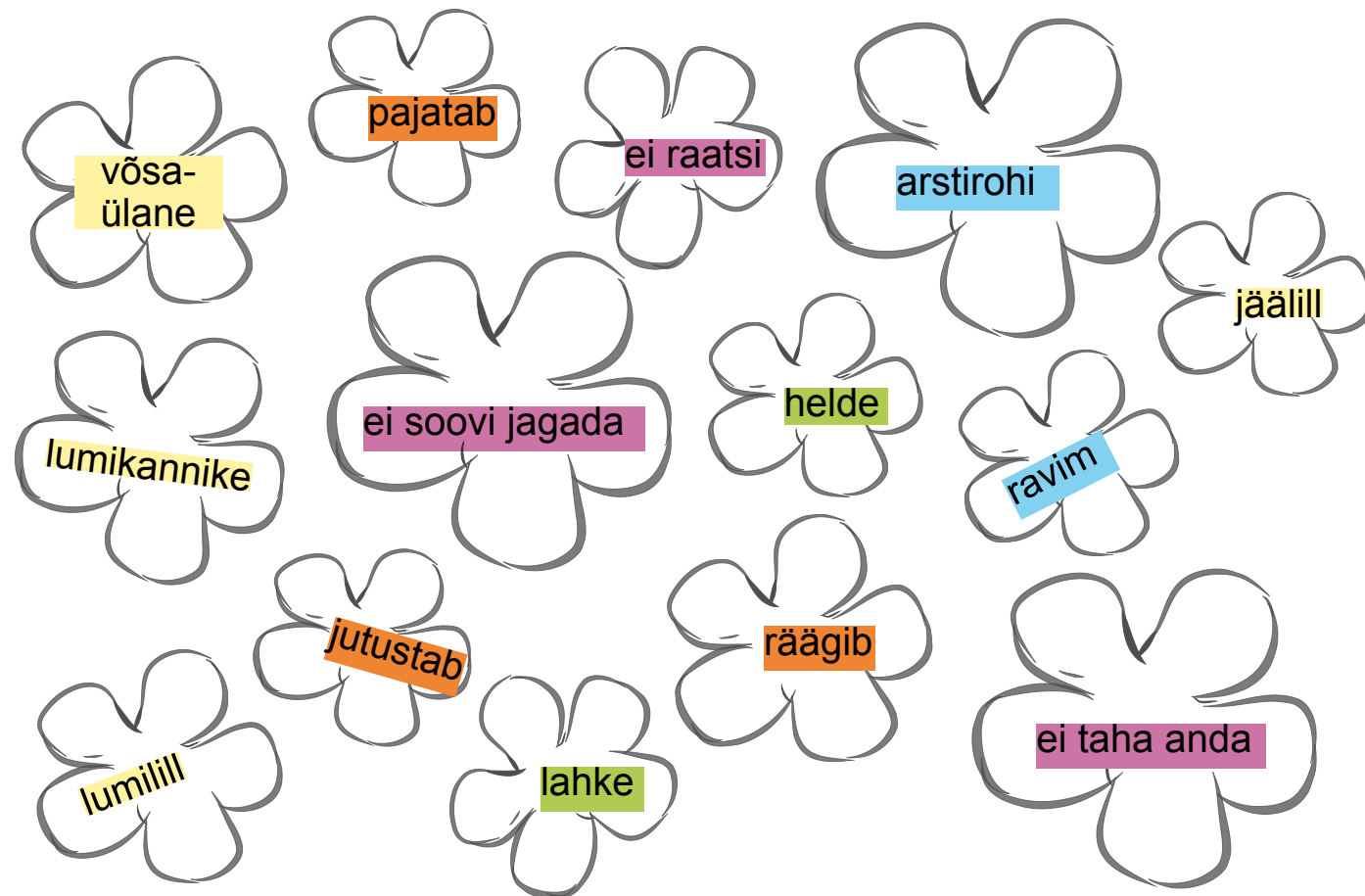
halb ilm – **hea** ilm

ei karda sooja – ei karda **külma**

annab värvi – **ei anna** värvi

kõige varem – kõige **noorem**

4. Leia lähedase tähendusega sõnad. Värvide need sama värviga.

5. Lapsed läksid metsa kevadlilli otsima. Mõistata, mis lilli nad leidsid.

Elbe Pihti – **piibeleht**

Nils Lili – **sinilill**

Kellup Kupr – **kullerkupp**

Eha Lepist – **paiseleht**

Misul Pääs – **pääsusilm**

Teema: KORDAMINE (tv, lk 35)

Harjutus 3.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

Harjutus 4.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt. Seejärel kontrollitakse.

Harjutus 5.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt. Seejärel kontrollitakse.

8. ISESEISEV TÖÖ (tv, lk 36–37)

1. Pane puuduvad komad.

Viisk, põis ja õlekõrs

Viisk, põis ja õlekõrs tahtsid minna Viljandisse. Vapralt hakkasid nad koos astuma. Varsti jõudsid rändurid Emajõe äärde. Nad ei pääsenud üle, sest jõgi oli liiga lai ja sügav. Õlekõrs heitis purdeks. Viisk hakkas üle minema, aga kõrs läks katki. Mõlemad kukkusid vette, kuid põis jäi kaldale. Põis naeris nii, et lõhkes.

- Vasta küsimustele täislausega.

A Kus toimub tegevus?

Tegevus toimub Emajõe ääres.

B Kes on pala tegelased?

Pala tegelased on viisk, põis ja õlekõrs.

C Kuhu nad tahtsid minna?

Nad tahtsid minna Viljandisse.

D Miks nad ei pääsenud üle jõe?

Nad ei pääsenud üle jõe, sest jõgi oli liiga lai.

E Kes kukkusid vette?

Vette kukkusid õlekõrs ja viisk.

F Mis juhtus põiega?

Põis naeris ennast lõhki. (Põis naeris nii, et lõhkes.)

2. Kirjuta sulgudesse õige küsimus.

kelleta?

milleta?

kellega?

millega?

kellesse?

millesse?

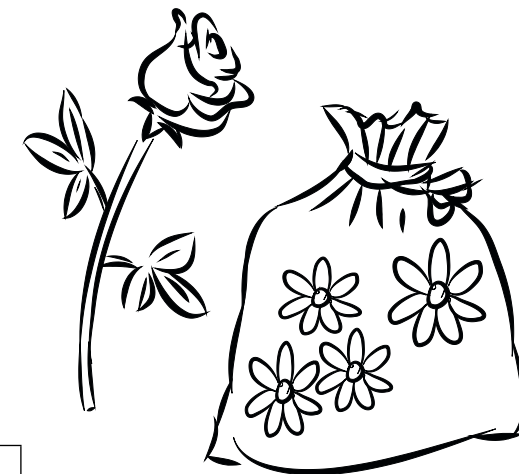
Mutt kutsus loomad sünnipäevale. Pidul ei saa pidada sõpradeta (**kelleta?**). Tulid jännes nudi sabaga (**millega?**) ja orav kikkis kõrvadega (**millega?**). Neil olid kaasas okasteta (**milleta?**) roosid. Saabus karu koos hundiga (**kellega?**). Nende kingitus oli pakitud lillelisse paberisse (**millesse?**). Ainult rebane hilines. Ta tuli ilma kingituseta (**milleta?**). Ta kohtus metsa ääres koertega (**kellega?**). Reinuvader pääses vaevalt põgenema.

3. Kirjuta vastandtähendusega sõna.

hele –	1. T	U	M	E	
väike –	S	U	2. U	R	
naerab –	N	U	T	A	3. B
kitsas –	4. L	A	I		
istub –	S	E	5. I	S	A B

- Mis sõna saad?

1. T	2. U	3. B	4. L	5. I	!
------	------	------	------	------	---

Minu hinnang oma tööle

Kõige lihtsam oli teha harjutust _____.

Kõige raskem oli teha harjutust _____.

Iseseisev töö oli minu jaoks (värvi nägu):

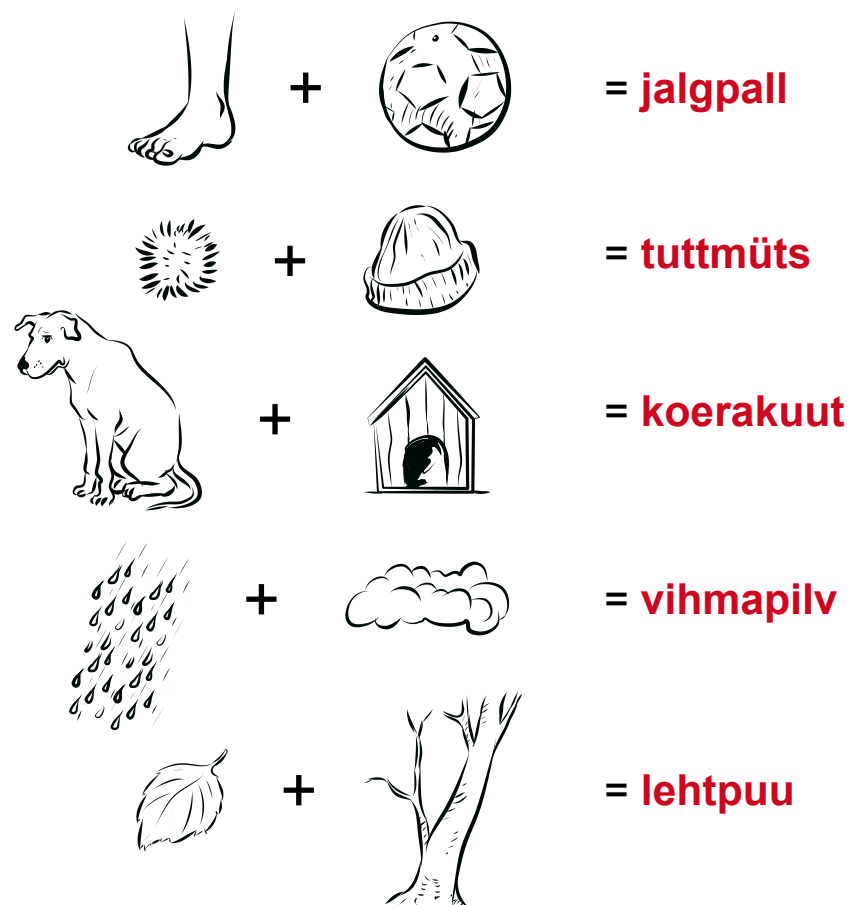
😊 liiga lihtne

😐 paras

😞 väga raske

LIITSÕNAD

1. Mis sõna saad?

JÄTAN MEELDE

Sõnade liitmisel saadakse **liitsõna**.

Näiteks: *jalgratas*, *joonlaud*, *värvipliats*, *sõiduauto*.

2. Leia liitsõnad. Tõmba neile joon alla.

Rahvariides lauljad ja tantsijad sammuvad ühiselt lauluväljakule, kus toimub suur rahvapidu. Nii suured kui ka väikesed koolinoored võtavad peost osa. Nad kannavad kauneid rahvariideid, laulavad imekauneid laule ja tantsivad rahvatantse.

3. Kirjuta eelmise harjutuse liitsõnad vihikusse. Mis sõnadest need koosnevad?

Näide: *rahvariides* = *rahvas* + *riie*

Teema: LIITSÕNAD (tv, lk 38)

Eesmärk

Tutvustatakse mõistet *liitsõna* ja õpitakse liitsõnade moodustamist.

Harjutus 1.

Piltide järgi moodustatakse liitsõnad ja kirjutatakse joonele.

Õpetaja selgitab, mis on liitsõna.

Matemaatikas me liidame arve, aga keeles me liidame sõnu, nii saadakse liitsõnad.

Harjutus 2.

Harjutust tehakse koos klassiga.

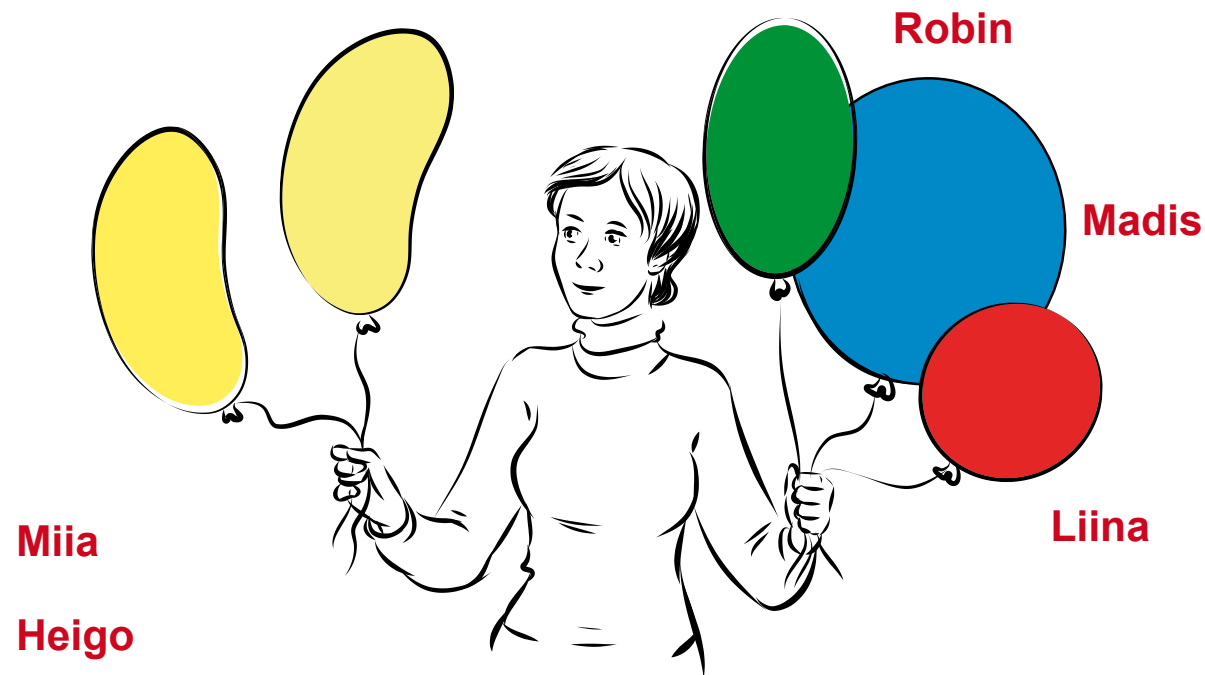
Arutatakse, missugustest sõnadest on liitsõna moodustunud.

Harjutus 3.

Harjutus kinnistab liitsõna mõistet ja kordab eelmise harjutuse suulist tööd.

OMADUSSÕNAD

1. Loe jutt. Värvi õhupallid ja kirjuta nimed õigete õhupallide juurde.
2. klassi klassiõhtu toimus pargis. Klassijuhataja kinkis lastele õhupallid. **Madis** sai endale **suure sinise** palli, **Liina** aga **pisikese punase**. **Robinile** meeldis **roheline** õhupall, mis oli ovaalne. Õpetajale jäi veel **kaks kollast** õhupalli. Need kinkis ta **Miiale** ja **Heigole**.

2. Vasta jutu põhjal küsimustele lühidalt.

- A **Missugune** õhupall on Madisel? **sinine (Sinine.)**
- B **Missuguse** palli sai Liina? **punase (Punase.)**
- C **Missugune** pall meeldis Robinile? **roheline (Roheline.)**
- D Kes said kollased pallid? **Miia ja Heigo.**

JÄTAN MEELDE

Sõna, mis vastab küsimusele **missugune?**, näitab omadust.

See sõna on **omadussõna**.

Näiteks: *roheline, külm, põnev, suur, ümmargune.*

Teema: OMADUSSÕNAD (tv, lk 39)

Eesmärk

Tutvustatakse mõistet *omadussõna*.

Õpetatakse mõistma loetud teksti sisu.

Harjutus 1.

Enne õhupallide kõrvale nimede kirjutamist leiavad õpilased vajaliku info tekstist värvipliatsite abil – joonivad alla lapse nime ja temale kuuluva õhupalli õige värviga.

Harjutus 2.

Vastamisel pöörata tähelepanu paksult märgitud küsisõnale.

Lühidalt vastamise puhul on kaks varianti:

1. Kui sõna on kirjutatud väikese algustähega, siis punkti ei ole vaja panna.
2. Kui sõna on kirjutatud suure algustähega, siis tuleb panna punkt, sest siis on tegemist ühesõnalise lausega.

KORDAMINE

1. Loe lause. Vali küsimuse algusesse sobiv küsisõna.

Vihane karu jookseb varahommikul jõe äärde ja näeb ujuvat palki.

Kuhu?

1. **Kes** jookseb jõe äärde?

Missugune?

2. **Missugune** karu näeb ujuvat palki?

Kes?

3. **Mida teeb** karu varahommikul?

Mida teeb?

4. **Kuhu** karu jookseb?

Mis?

5. **Mis** ujub vees?

2. Kirjuta lausesse õige sõna.

Ma

Maa on kaetud hommikuse kastega.

Maa

Ma lähen sõpradega rulatama.

Sa

Sa oled täna väga nukker.

Saa

Saa kiiresti terveks!

Me

Mee söömine teeb tervise tugevamaks.

Mee

Me armastame süüa väga palju magusat.

Te

Tee on väga kuum.

Tee

Te oskate nii hästi tantsida.

Tee

Tee märke on kivine.

Selles harjutuses on asesõnad **ma**, **sa**, **me** ja **te**.

Teema: KORDAMINE (tv, lk 40)

Eesmärk

Korratakse õpitud keeleteemasid: küsimuste moodustamist, asesõnu, lähedase tähendusega sõnu ja *mida teeb?*, *mida teevad?*, *mida teed?*, *mida teete?*, *kes?*, *kellega?*, *millega?*, *kellea?*, *millea?*, *missugune?*.

Harjutus 1.

Harjutust tehakse koos klassiga, et õpilased harjutaksid küsimuste moodustamist.

Pärast võib õpetaja teha analoogse harjutuse vihikusse.

Harjutus 2.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

Seejärel kontrollitakse.

3. Tõmba maha sõna, mis teiste hulka ei sobi. Teisest tulbast leiad sõnadele õige küsimuse. Märki see numbriga.

1.	keerutad, abistad, kiitled, loed, pöevad
2.	laulab, mängib, tantsivad , võimleb, puhkab
3.	särav, roheline, nutab , õnnelik, valutav
4.	rõõmustan , kirjutavad, töötavad, naeratavad
5.	jalutate, spordite, annan , liigutate, pesete
6.	hobune, käru, kokk, inimene, lilled, ootab
7.	rattata, kotita, mänguta, sõbraga , pereta
8.	raamatuga, tuuleta , vihmaga, hamstriga

2.	Mida teeb?
4.	Mida teevad?
1.	Mida teed?
5.	Mida teete?
8.	Kellega?, millega?
7.	Kellea?, milleta?
3.	Missugune?
6.	Kes?, mis?

4. Tõmba lähedase tähendusega sõnadele joon alla.

vapper <u>julge</u> <u>kartmatu</u> hirmus	kuum <u>tuline</u> <u>palav</u> kindel	tüdruk põngerjas <u>neiu</u> <u>tütarlaps</u>
jooksma <u>liduma</u> jalutama <u>sibama</u>	ütleva laulma <u>lausuma</u> <u>sõnama</u>	poiss <u>poeglaps</u> <u>väikemees</u> rüblük

Teema: KORDAMINE (tv, lk 41)

Harjutus 3.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

Seejärel kontrollitakse, õpilased peavad oma valikut põhjendama.

Harjutus 4.

Õpilased teevad harjutuse iseseisvalt.

Pärast võib paksult märgitud sõnadele suuliselt leida veel lähedase tähendusega sõnu.

(vapper – uljas, mehine, vahva, hirmutu

kuum – põletav, kõrvetav, tulikuum, lämbe

tüdruk – plika, tirts, piiga, preili, miss

jooksma – lippama, punuma, silkama, kappama

ütleva – nimetama, teatama, kostma, mainima

poiss – jüts, juntsu, poja, nagamann, poisslaps)

Lisaks võib lähedase tähendusega sõnu leida allajoonimata sõnadele.

(hirmus – kohutav, kole, hirmuäratav, õudne, jube

kindel – kõikumatu, tugev, murdumatu, püsiv, vaieldamatu, veendunud

põngerjas – laps, põnn, marakratt, rüblük, võsuke, mudilane

jalutama – patseerima, kõndima, käima

rüblük – vt põngerjas)

Õpilased võivad ka ise sõnu mõelda, millele leida lähedase tähendusega sõnu, näiteks *külm*, *nutab*.

VÕÕRSÕNAD

1. Äge nakkushaigus.
2. Seljatoega pehme mööbliese.
3. Suur spordiväljak.
4. Helepruun värvus.
5. Väike raskusühik.
6. Spordijalats.
7. Lauamäng.
8. Maavara, abistab söögi valmistamisel

1.	G	R	I	P	P			
2.		D	I	I	V	A	N	
3.	S	T	A	A	D	I	O	N
4.		B	E	E	Ž			
5.		G	R	A	M	M		
6.		B	O	T	A	S		
7.		D	O	O	M	I	N	O
8.		G	A	A	S			

Vastus: ööriietus ehk **pidžaama**

- Näide: $A1 = F$.

	A	B	C	D	E	F	G
1	F	T	R	E	Ü	B	L
2	S	G	N	I	S	W	U
3	D	R	Ä	U	X	D	Ö
4	E	A	L	Ö	K	N	S
5	S	T	J	D	E	Ö	J
6	O	Ä	S	I	L	O	E
7	N	D	K	U	Ö	T	S

G L O O B U S

B2 C4 A6 F6 F1 D7 G4

- Kirjuta kood.

D	E	L	F	I	I	N

Seejärel pinginaaber kontrollib. Kood võib tulla erinev, sest samad tähed asuvad mitmes kohas.

MÕISTATUSED

- Mõistata. Vasta täislausega.

1. Üks saks, sada mantlit seljas.

See on **kapsas**.

2. Suvine poisike, sajakordne kasukas.

See on **kapsas**.

3. Neitsi toas, juuksed õues.

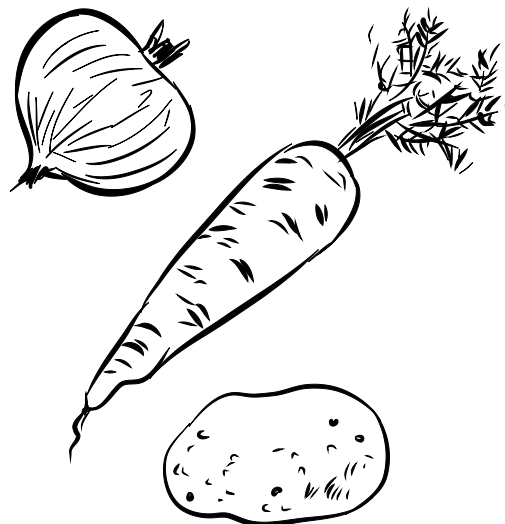
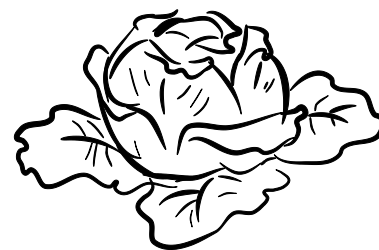
See on **porgand**.

4. Üks ema, üheksa last.

See on **kartul**.

5. Pisike mees, pikk habe suus, kes ta peale vaatab, see nutab.

See on **sibul**.

ESEME KIRJELDAMINE

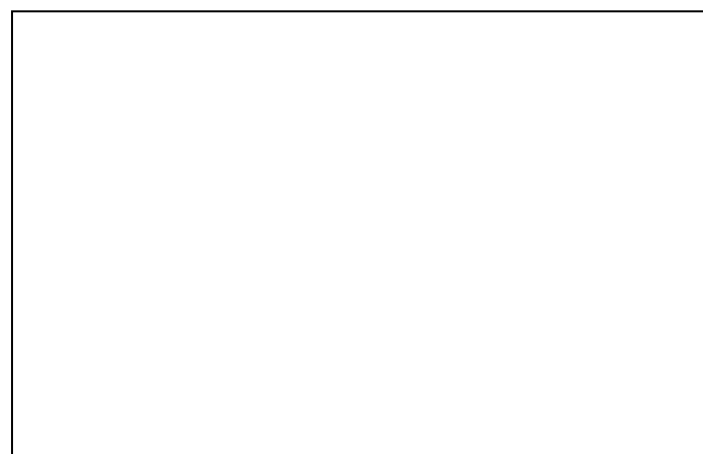
- Joonista üks ese ja värvi see.

Kirjelda oma eset küsimuste abil.

Küsimused: Mis värvi?

Millest tehtud? Milleks

kasutatakse? Kes kasutab?

Lisaharjutus: MÕISTATUSED (tv, lk 43)

Mõistatatakse koos klassiga.

Õpilased võivad köögiviljade kohta pärast veel mõistatusi öelda.

Lisaharjutus: ESEME KIRJELDAMINE (tv, lk 43)

Enne eseme joonistamist tuleks õpilased suunata küsimustega tutvuma, et pärast oleks võimalik joonistatud pildi järgi küsimustele vastata.

Äraarvamismäng

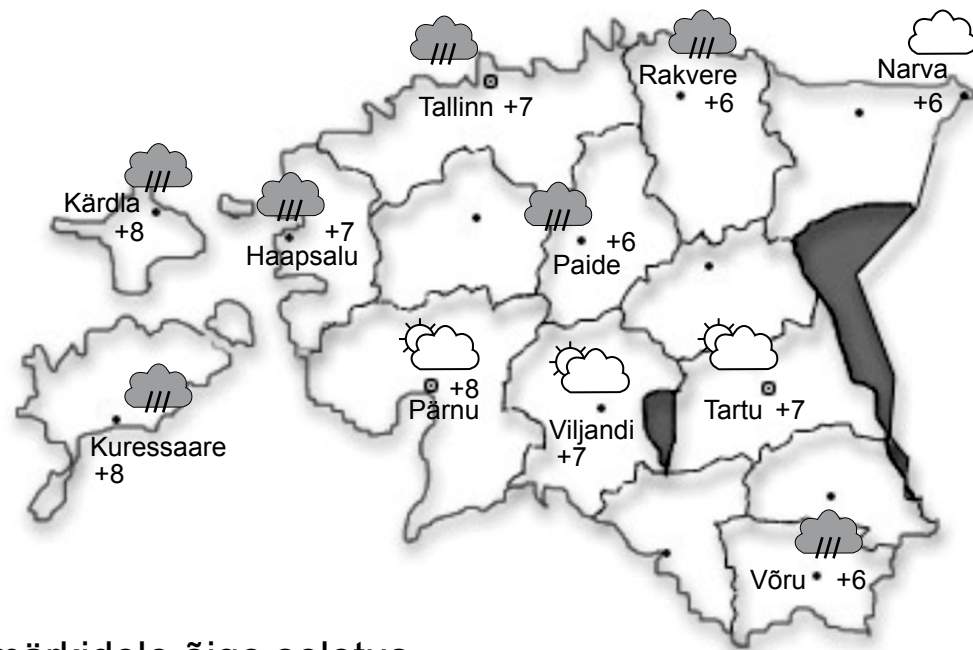
Harjutust saab kontrollida ka mänguliselt (äraarvamismäng).

Õpilane iseloomustab joonistatud eset vastuste kaudu.

Näiteks, kui joonistatud on kelk: see on punane, see on tehtud plastmassist, seda kasutatakse talvel õues sportimiseks (mängimiseks, mäest alla sõitmiseks), seda kasutavad tavaliselt väikesed lapsed, mõnikord tunnevad sellest rõõmu ka suured inimesed.

ILMATEADE

- Vaata 6. aprilli ilmaennustuse kaarti.

- Leia leppemärkidele õige seletus.

pool-pilves	sajab vihma	selge ja päikeseline	pilves	sajab lund	sajab äikesevihma

- Täida tabel kaardi järgi.

Linn	Temperatuur	Pilvisus ja sademed
Haapsalu	7 kraadi	pilves ja sajab vihma
Kõrvala	8 kraadi	pilves ja sajab vihma
Pärnu	8 kraadi	poolpilves
Rakvere	6 kraadi	pilves ja sajab vihma
Tallinn	7 kraadi	pilves ja sajab vihma
Tartu	7 kraadi	poolpilves

Lisaharjutus: ILMATEADE (tv, lk 44)

Enne harjutuse tegemist uurida koos kaarti, et mida ilmakaartidele märgitakse:
 linnad – millised linnad on kaardile märgitud, kus nad asuvad;
 temperatuurid – millised temperatuurid on kaardile märgitud, kuidas neid mõista;
 sademed ja pilvisus – millistes kohtades sajab, kus paistab päike jne.
 Milliseid sademeid on olemas, milline on pilvisus?

Seejärel vaadeldakse leppemärke ja arutatakse nende tähendust.

Tabel täidetakse koos.

Lahtrisse „Pilvisus ja sademed” tuleb kirjutada sõnadega, mitte joonistada leppemärke.

OSTUARVE

- Uuri toidupoe ostuarvet.

VAHI SELVER Vahi 62, Tartu tel 6676840			
Selver AS, Pärnu mnt 238, Tallinn 11624 RG-kood 10379733, KMKR EE100247019			
Arve: 58703/252934 Kassa 04 Kuupäev ja kellaaeg: 13.06.2016 14:17 Püsiklient: **** 4341 T			
NIMETUS	KOGUS	HIND	SUMMA
Peenleib viilut	1	0.69	0.69
Perenaise sai	1	0.36	0.36
Koogid Sipelgapesa	1	2.99	2.99
Maisipulgad	1	0.69	0.69
Arbuus (kg)	1.47	0.65	0.96
Piim (liiter)	2	0.42	0.84
Eskimo jäätis	3	0.65	1.95
VAHESUMMA			8.48
Sularaha			10.00
Tagasi			1.52
TÄNAME OSTU EEST! RÕÕMSA KOHTUMISENI! www.selver.ee			

- Otsusta, kas lause on õige või vale.

Vahi Selver asub Tallinnas.	vale
Ost on sooritatud juunikuus.	õige
Perenaise saia osteti kaks pätsi.	vale
Arbuusi eest tuli maksta 65 senti.	vale
Liiter piima maksab 42 senti.	õige
Kõige rohkem maksid koogid.	õige
Ost maksis kokku 10 €.	vale

Lisaharjutus: OSTUARVE (tv, lk 45)

Ostuarvet uuritakse koos klassiga.

Millise poe ostutšekk see on?

Kus see pood asub?

Mida osteti ja kui palju?

Kas osteti tükikaupa või kaalukaupa?

Küsida õpilastelt, mida veel saab ostuarvelt teada (näiteks arve numbri, ostmise kuupäeva, kellaaja, soovitusel ostjale jne).

Tabel täidetakse koos.

KAS TUNNET LASTERAAMATUID?

- Loe katkendeid lasteraamatutest. Otsusta, millisest lasteraamatust see pärit on. Kirjuta ruudu sisse õige number.

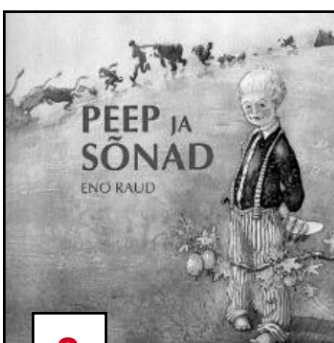
1. Pühapäevamaal oli väga ilus ja Pühapäev ise veel kõige ilusam. Kõik teised päevad ütlesid, et nii tublid nad küll poleks olnud, kui neid poleks aidanud väike abimees.

2. Ta oli suvel sageli vanaisa ja vanaema juures maal. Ja siin jäi ta mõnikord sõnadega kimpu. Ta sai teada, mida tähendavad „tribulised püksid” ja „jalad selga võtma”.

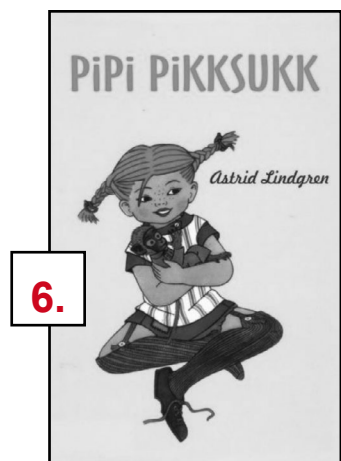

3. Kuningannal oli võlupeegel. Ja alati sellesse vaadates küsis ta: „Peeglike, peeglike, seina peal, kes on kaunim kogu maal?”

4. Igal aastal korraldavad külaelanikud uute leiutiste võistluse. Üks kuulsamaid leiutajaid külas on energilise koeratüdruku isa Oskar.

5. Anu kingitused olid ka seal: mosaiik ja üleskeeratav part ja kuldsete juustega nukk ja siis veel üks väga naljakas triibuliste pükstega nukk.

6. Tema juuksed olid täpselt porgandi värvi ning punutud kahte kõvasse patsi, mis harali hoidsid. Ta nina oli nagu pisike kartul ja üleni tedretähni täis. Tema kleit oli õige iseäralik, selle oli ta ise õmmelnud. Pikki peeneid jalgu katsid pikad sukad, üks pruun ja teine must. Peale selle olid tal jalas mustad kingad, täpselt kaks korda nii suured kui vaja.

Lisaharjutus: KAS TUNNET LASTERAAMATUID? (tv, lk 46)

Kui on võimalik, siis õpetaja võiks need raamatud klassi tuua.

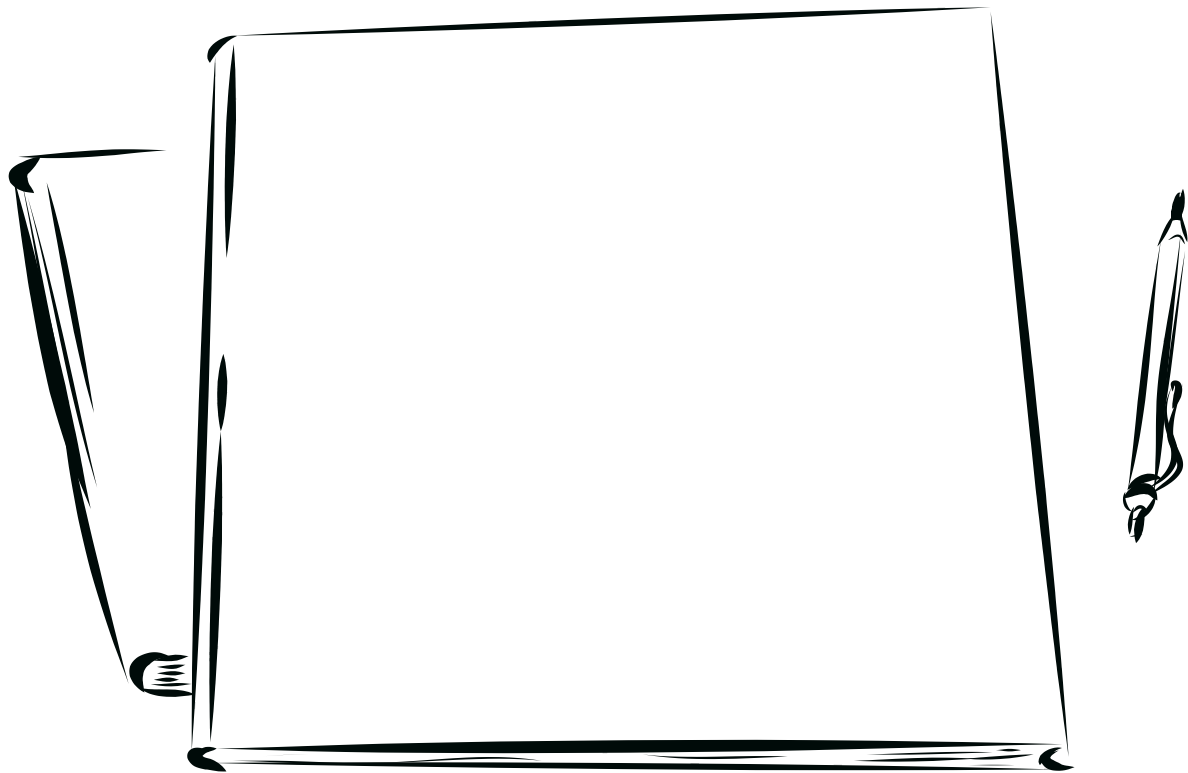
Lugeda katkendeid klassis koos.

Arutleda, mis nendest raamatutest veel meeles on.

- Milliseid neist lasteraamatutest oled sa lugenud?

LEMMIKRAAMAT

- Kujunda oma lemmikraamatule kaas. Kirjuta, mis on selle raamatu pealkiri ja kes on autor. Joonista raamatule kaanepilt. Kirjuta lühidalt, millest raamat räägib.

Lisaharjutus: KAS TUNNET LASTERAAMATUID? (tv, lk 47)

Raamatute pealkirjade kirjutamisel pöörata tähelepanu õigekirjale – pealkirjad märgitakse jutumärkidesse (kuigi seda pole veel õpitud).

Lisaharjutus: LEMMIKRAAMAT (tv, lk 47)

Õpetaja viib tunni läbi teemal „Lemmikraamat”.

Õpilased võtavad kooli kaasa oma lemmikraamatu ja tutvustavad seda kaaslastele.

Eelnevalt on õpilased täitnud töövihiku harjutuse.

RAHVAKALENDRI TÄHTPÄEVAD

- Lahenda ristsõna.

Kõrvale:

- 6) 23. detsember
- 7) 2. november
- 9) 10. november
- 11) 24. juuni
- 12) 21. detsember
- 14) 25. november

7.

H	I	N	G	E	D	E	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

4.

K	A	R	J	Ö	U	L	U	L	A	U	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

2.

M	I	H	K	O	I	M	E	K	U	N	I	N	G	S	U	S	S	U	S	A	A	N	I	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

3.

J	Ü	R	I	Ä	E	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

1.

T	Ö	N	I	S	E	V
---	---	---	---	---	---	---

5.

K	O	I	M	E	K	U	N	I	N	G	S	U	S	S	U	S	A	A	N	I	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

6.

J	Ö	U	L	U	L	A	U	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

8.

U	S	S	U	S	A	A	N	I	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

9.

M	A	R	D	I	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---

10.

K	E
---	---

11.

J	A	A	N	I	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---

12.

T	O	O	M	A	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---

13.

E

14.

K	A	D	R	I	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---

1.

T	Ö	N	I	S	E	V
---	---	---	---	---	---	---

2.

M	I	H	K	O	I	M	E	K	U	N	I	N	G	S	U	S	S	U	S	A	A	N	I	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

3.

J	Ü	R	I	Ä	E	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

4.

K	A	R	J	Ö	U	L	U	L	A	U	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

5.

K	O	I	M	E	K	U	N	I	N	G	S	U	S	S	U	S	A	A	N	I	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

6.

J	Ö	U	L	U	L	A	U	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

7.

H	I	N	G	E	D	E	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

8.

U	S	S	U	S	A	A	N	I	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

9.

M	A	R	D	I	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---

10.

K	E
---	---

11.

J	A	A	N	I	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---

12.

T	O	O	M	A	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---

13.

E

14.

K	A	D	R	I	P	Ä	E	V
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Alla:

- 1) 17. jaanuar
- 2) 29. september
- 3) 23. aprill
- 4) 1. aprill
- 5) 6. jaanuar
- 8) 8. september
- 10) 14. oktoober
- 13) 21. september

- Vali üks rahvakalendri tähtpäev, otsi selle kohta infot ja tutvusta kaaslastele.

Lisaharjutus: RAHVAKALENDRI TÄHTPÄEVAD (tv, lk 48)

Õpilased kasutavad ristsõna täitmisel õpilaspäevikut.

Rahvakalendri tähtpäeva tutvustust võib teha nii individuaalselt kui ka rühmas.

Valminud infolehed võiks õpilastel lasta ka illustreerida, töid saab demonstree-rida infoseinal.

Rühmatööna võib näiteks ka plakati valmistada. Seejärel rühmad tutvustavad oma plakati.

KAHEKÕNE

- Loe jutt. Täienda kahekõnet jutu põhjal.

Perekond Kivi elab Põlvas Mündi tänaval majas number 15. Ühel õhtul jäid lapsed üksinda koju, sest nende ema ja isa läksid teatrisse. Lastel oli pooleli põnev mäng. Siis aga läks neil kõht tühjaks. Paul, kes käis juba 2. klassis, teadis, kuidas keeta makarone. Ta pani vee potiga pliidile keema ja läks kapist makarone otsima. Väike õde Paula tahtis aga teada, kas vesi juba keeb. Talle meeldis vaadata mulle, mis keemisel tekivad. Ka seekord ronis ta toolile, et mullid oleksid paremini näha. Paula libises toolilt ja tõmbas kuuma veega poti endale peale. Paula jalad said väga haiget ja ta hakkas nutma. Paul oli koolis õppinud, kuidas käituda sellises olukorras. Ta aitas Paula vannituppa, et jalad külma vee alla panna. Siis helistas Paul hädaabinumbril ja kutsus abi.

Hädaabi: Hallo! Hädaabi kuuleb.

Paul: Tere, minu nimi on **Paul Kivi** ja ma elan **Põlvas, Mündi 15.**

Hädaabi: Mis juhtus?

Paul: Minu **väike õde Paula** põletas ennast kuuma veega ja meie ema-isa on **teatris** .

Hädaabi: Mis sai põletada?

Paul: **Jalad said põletada.** Ma lasin neile

külma vett peale, aga õel on ikka väga valus.

Hädaabi: Abi on teel. Võite katkestada kõne.

Hädaabinumber on: **112** Minu kodune aadress on: _____

Lisaharjutus: KAHEKÕNE (tv, lk 49)

Enne kahekõne harjutuse tegemist töötada klassis tekstiga ja selle mõistmisega.

Pärast dialoogi täitmist tuleks harjutada dialoogi lugemist (paarislugemine).

Hädaabinumbri 112 meelde jätmiseks saab kasutada näoosade abi:

1 – näitame suud, 1 – näitame nina, 2 – näitame silmi.

Harjutuse juures saab õppida täpse koduse aadressi kirjutamist,

Koduse aadressi kontrollimiseks tuleks paluda lapsevanemate abi.

Õpilased õpivad koduse aadressi pähe.

Harjutuse juurde sobib järgmine mäng.

MÄNG „Kohalik raadio”

Õpetaja vaatab klassi, jätab meelde kellegi välimuse (midagi riietuse, soengu jne kohta), pöörab siis klassile selja ja teadustab: „Tähelepanu! Üks tüdruk on kadunud. Tal on seljas punane kampsun, jalas teksased ja juuksed on kinni valge patsikummiga...”

Kui õpilane, keda otsitakse, tunneb enda kirjelduse järgi ära, siis tuleb ta õpetaja juurde klassi ette ja ütleb oma nime, täpse aadressi ja sünnipäeva.

Lisamaterjalid

Lapse turvalisus üksinda kodus olles (allikas: www.g4s.ee)

<http://www.minulaps.ee/turvalisus/lapse-turvalisus-üksinda-kodus-ja-valjas-pool-kodu-olles>

KUULAMISHARJUTUSED

1. Aino Pervik „Härra Tee ja proua Kohv”.

Proua Kohv istub pikalt arvuti taga, härra Tee keedab köögis lõunaks suppi. Kuula ja lahenda harjutused.

- Kas lause on õige või vale? Märki vastus ristiga.

Lause	Õige	Vale
Suppi keetis proua Kohv.		X
Suppi keedeti lõunasöögiks.	X	
Keedeti valmis isuäratav punane supp.		X
Proua Kohv aitas kartuleid koorida.		X
Supile lisati hapukoort.	X	
Proua Kohvile maitstes supp väga.	X	

- Mida sina arvad?

Mida tegi proua Kohv arvuti taga? _____

Kuidas oskas härra Tee maitsvat suppi valmistada? _____

- Joonista proua Kohv ja härra Tee.

Kuulamisharjutus: „Härra Tee ja proua Kohv” (tv, lk 50)

Härra Tee ja proua Kohv

Aino Pervik

Enne lõunat tuli kööki
härra Tee,
tuli keetma lõunasööki.
Pani keema vee.

Hakkis peeneks
sibula ja spinati,
kooris kartulid,
pani keema munad.
Võttis riisi kapist välja,
võttis maitseained välja,
keetis, keetis kokku kõik
isuäratavaks
rohelisteks
supiks!
Lisaks kogu muule heale
pani hapukoort veel peale.

Proovis suppi proua Kohv:
„Mmmm! On alles maitsev see!
No kuidas sa küll oskad,
härra Tee!”

Õpilased tutvuvad harjutuse töökorraldustega ja tabelis olevate lausetega.

Tutvustada mõistet *arvamus* (mõte, hinnang, seisukoht kellegi või millegi suhtes).

Õpetaja loeb õpilastele luuletuse ette ja õpilased võivad juba esimese ettelugemise ajal tabelit täitma hakata. Seejärel antakse aega harjutuste tegemiseks.

Teise ettelugemise ajal jätkavad õpilased harjutuste tegemist.

Kaks viimast harjutust on loovharjutused. Õpilased võivad pärast oma arvamusd ette lugeda.

Viimase harjutuse juurde sobib ka ringnäituse korraldamine – õpilased jätavad vihi- kud oma joonistuse koha pealt lahti teistele tutvumiseks.

2. Heljo Mänd „Teed”.

Kuula juttu ja lahenda harjutused.

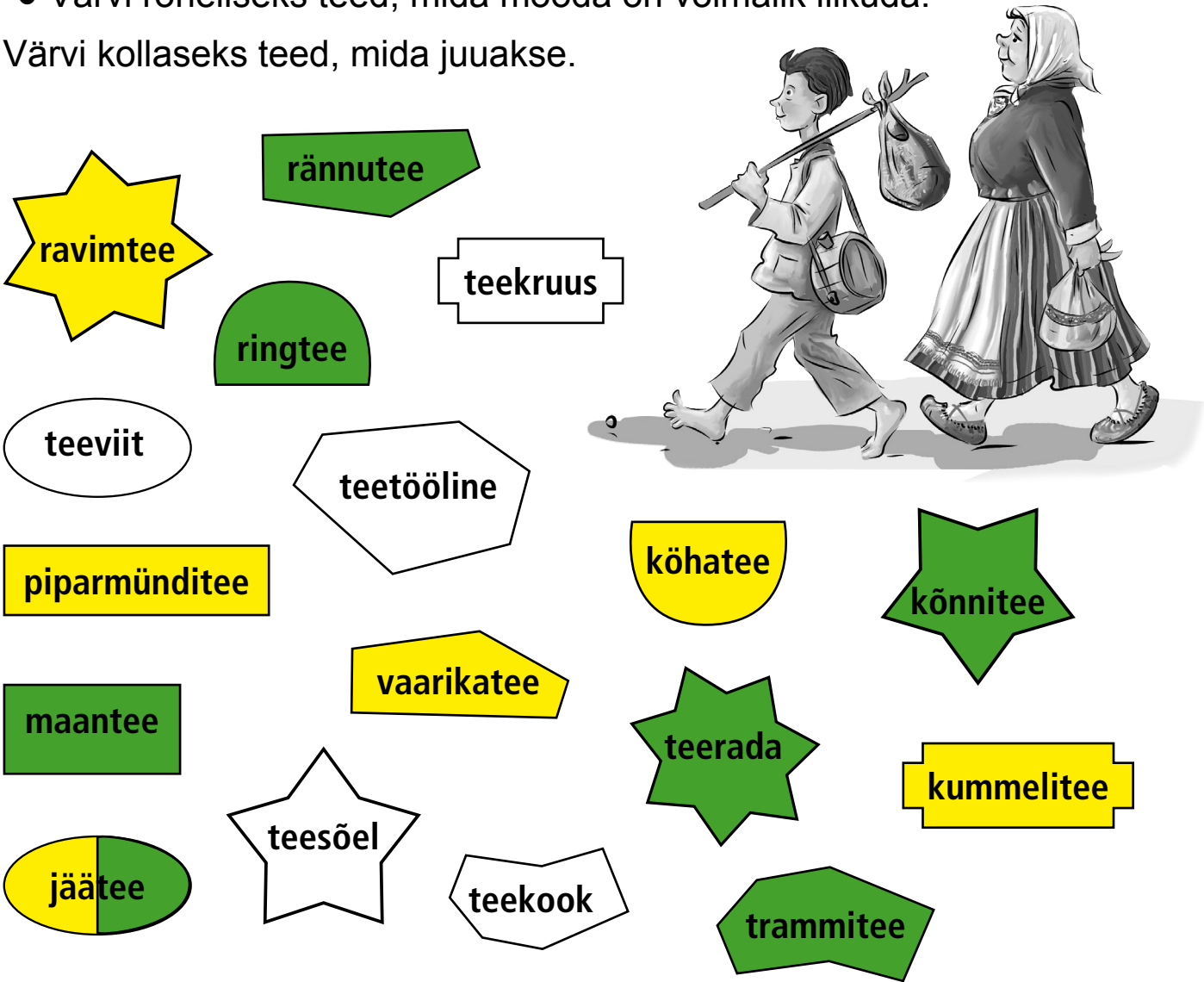
- Leia seletusele õige sõna. Märgi see numbriga.

1.	Asfaldiga kaetud suur tee, mida mööda saab auto ja bussiga sõita linnast linna.
2.	Tee, kus ei saa sõita autoga, seal kasvab rohi ja käiakse jalgsi.
3.	Tee, kus mahuvad liikuma ainult sipelgad.
4.	Liiva ja kivikestega tee, mis viib külasse.
5.	Tee, mida mööda liiguvad laevad.
6.	Tee, mida mööda saab igale poole lennata.

2.	rada
5.	laevatee
1.	maantee
6.	lindude tee
4.	külatee
3.	sipelgate rada

- Värv rohelisteks teed, mida mööda on võimalik liikuda.

Värv kollaseks teed, mida juuakse.

Kuulamisharjutus: „Teed” (tv, lk 51)

Teed
Heljo Mänd

Suured teed on maanteed. Nad on asfaldist tehtud ja siledad. Maanteel sõidavad bussid ja autod ühest linnast teise linna. Väikesed teed viivad külasse. Nende peal on liiv ja kivikesed. Päril väikeste teede peal ei ole midagi või kasvab rohi. Need teed on rajad. Raja peal ei saa sõita, seal käiakse jalgsi. Sipelgate rada on nii tilluke, et sinna mahuvad ainult sipelgad. Laevad sõidavad mere peal. Nendel ei ole päris teed vaja. Linnud lendavad õhus. Neil on veel parem. Nende teed mööda saab igale poole minna.

Ettelugemik I-II klassile. I osa, Tallinn 1990
Koostajad L. Kivi, M. Roosleht

Õpilased tutvuvad harjutuse töökorraldustega ja tabelis olevate lausetega. Vajadusel selgitada värvitavate sõnade tähendusi. Õpetaja loeb õpilastele teksti ette ja õpilased võivad juba esimese ettelugemise ajal tabelit täitma hakata. Seejärel antakse aega harjutuste tegemiseks. Teise ettelugemise ajal jätkavad õpilased harjutuste tegemist.

Sõna jäätee peaks olema värvitud kahe värviga, nii roheline kui ka kollasega. Kollasega sõnad on: ravimtee, piparmünditee, vaarikatee, köhatee, kummelitee. Rohelisega sõnad: rännutee, ringtee, kõnnitee, maantee, teerada, trammittee. Valgeks jäävad sõnad: teekruus, teeviit, teetööline, teesõel, teekook.

3. „Miks külmetudes palavik tõuseb?” Vastab Hull Teadlane.

Kuula juttu. Tõmba maha sõnad, mida jutust ei olnud.

Kui ma **talvel suvel** vahel liiga kauaks õue jään, tunnen järgmisel hommikul **õhtul**, et kurk valutab ja üle keha jooksevad külmavärinad. Kurguvalust saan isegi aru – lumememmi ehitades ahmin ju palju külma **kuuma** õhku sisse ja nii ma kurgu ära külmetangi. Aga miks külmetamisega ka palavik tuleb, sellest ei saanud ma kaua aega aru. Nuputasin, mis ma nuputasin, lõpuks pidin ikka **tuttavalt võõralt** arstilt küsima.

Tuli välja, et palavik ise pole sugugi haigus – palavik tõuseb ainult siis, kui kuskil kehas on põletik. Nii et kui ma kurgu ära külmetan ning mandlid punaseks lähevad, tähendab see seda, et mul on kurgupõletik. Palavik tekib selleks, et kehal oleks **kergem raskem** haigusest võitu saada.

- Kirjuta sõnad, mis sa maha tõmbasid, vasakusse tulpa.

Leia neile tekstist vastandtäheendusega sõna.

suvel	talvel
õhtul	hommikul
kuuma	külma
võõralt	tuttavalt
raskem	kergem

- Mida saad sina teha selleks, et olla terve?

Kuulamisharjutus: Miks külmetudes palavik tõuseb? (tv, lk 52)

Miks külmetudes palavik tõuseb?

vastab Hull Teadlane

Kui ma talvel vahel liiga kauaks õue jään, tunnen järgmisel hommikul, et kurk valutab ja üle keha jooksevad külmavärinad. Kurguvalust saan isegi aru – lumememmi ehitades ahmin ju palju külma õhku sisse ja nii ma kurgu ära külmetangi. Aga miks külmetamisega ka palavik tuleb, sellest ei saanud ma kaua aega aru. Nuputasin, mis ma nuputasin, lõpuks pidin ikka tuttavalt arstilt küsima.

Tuli välja, et palavik ise pole sugugi haigus – palavik tõuseb ainult siis, kui kuskil kehas on põletik. Nii et kui ma kurgu ära külmetan ning mandlid punaseks lähevad, tähendab see seda, et mul on kurgupõletik. Palavik tekib selleks, et kehal oleks kergem haigusest võitu saada.

Täheke nr 2/2015

Õpilased tutvuvad harjutuse töökorraldustega.

Õpetaja loeb õpilastele teksti ette ja õpilased võivad juba esimese ettelugemise ajal sõnu maha tõmbama hakata. Seejärel antakse aega harjutuste tegemiseks.

Teise ettelugemise ajal jätkavad õpilased harjutuste tegemist.

Viimasele küsimusele vastab õpilane lühidalt, kirjutades märksõnadega.

Näiteks: olen palju õues, teen sporti, söön tervislikult, aga ka panen talvel mütsi pähe, ei söö lund, ...

Seejärel arutletakse klassis, mida teha, et olla terve.

4. Rein Saluri „Vaskuss”.

Kuula juttu. Tõmba õigele vastusele joon alla.

1. Vaskuss on ...

- a) jalgadega sisalik b) jalgadeta sisalik c) ohtlik ja mürgine

2. Inimesed on rumalast peast vaskussi ...

- a) palju tapnud b) võtnud c) kodustanud
lemmikloomaks

3. Kui loom on looduskaitse all, siis tähendab see, et ...

- a) loomale ei tohi liiga teha b) looma ei tohi koju tuua c) looma ei tohi tappa

4. Vaskuss liigub rohkem

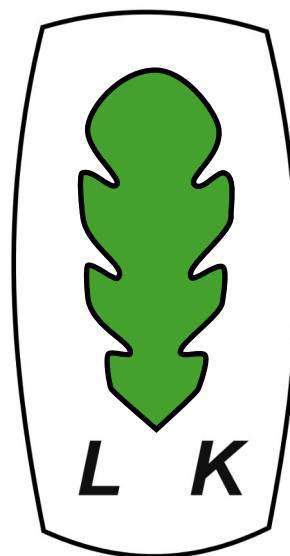
- a) öösel b) päeval c) pimesas

- Värvide tammeleht roheliseks. Saad märgi, mis tähistab looduskaitse all olevaid taimi või loomi.

Looduskaitse

Siin, nelja aastaajaga maal, pakub loodus alati midagi uut ja huvitavat. Selleks, et Eestimaal oleks veel kaua võimalik meie mitmekülgset ja põhjamaist looduskeskkonda nautida, tuleb loodust kaitsta. Looduse kaitsmisel võib oma panuse anda iga inimene. (<http://www.envir.ee/et/looduskaitse>)

- Jutusta, mida sa vaskussi kohta teada said.
- Loe ka ise vaskussi kohta <http://bio.edu.ee/loomad/Roomajad>

Kuulamisharjutus: „Vaskuss” (tv, lk 53)

Vaskuss

Rein Saluri

Vaskuss on õnnetu ilma jalgadeta sisalik. Õnnetu pole ta mitte sellepärast, et tal jalgu ei ole, vaid hoopis sellepärast, et teda peetakse ohtlikuks ja mürgiseks „ussiks” ja inimesed on rumalast peast neid palju tapnud. Nii palju, et nüüd on vaskuss looduskaitse all.

Kui üks loom on looduskaitse alla võetud, siis tähendab see, et loomale ei tohi üldse kuidagi liiga teha, tapmisest rääkimata. Muidu on see loomaliik varsti päriselt kadunud.

Õnneks oskab vaskuss ennast natuke ise ka kaitsta: päeval liigub ta vähe ringi ja ajab oma sisalikuasju rohkem pimesas.

Rein Saluri „Konnad ja maod”, Eesti Raamat, Tallinn 1979

Õpilased tutvuvad harjutuse töökorraldustega ja valikvastustega.

Õpetaja loeb õpilastele teksti ette ja õpilased võivad juba esimese ettelugemise ajal harjutusi täitma hakata. Seejärel antakse aega harjutuste tegemiseks.

Teise ettelugemise ajal jätkavad õpilased harjutuste tegemist.

Valikvastustega harjutuses võib õigeid vastuseid olla rohkem kui üks.

NB! Töövihikus on esimese küsimude b) vastuses trükiviga.

Õige on *b) jalgadeta sisalik*. Vabandame!

Võib valmida ka mini-uurimus vaskussist.

Arutada klassis, miks peab loodust kaitsma.

Uurida, millised loomad (linnud, kalad, taimed) on veel looduskaitse all.

Näiteks: must toonekurg, lendorav, erinevad kotkad, kõre.

Lisamaterjalid

Info vaskussi kohta, mida võib koos õpilastega või õpilane iseseisvalt uurida.

<http://bio.edu.ee/loomad/Roomajad/ANGFRA2.htm>

(Tartu ülikooli Loodusteadusliku hariduse keskuse õppematerjal)

Kuidas ja mille alusel jagatakse Eestis kaitse alla võetud taime-, seene- ja loomaliigid 3 kaitsekategooriasse, selle kohta saab infot Keskkonnamiisteeriumi kodulehelt:

<http://www.envir.ee/et/liigikaitse>

Tartu ülikooli Loodusteadusliku hariduse keskuse õppematerjalid, kust saab lugeda, liiki kuuluvate isendite kirjeldusi ja kas nad on looduskaitse all või mitte:

kalade kohta: <http://bio.edu.ee/loomad/Kalad/kaindex.htm>

kahepaiksete kohta: <http://bio.edu.ee/loomad/2paiksed/2pindex.htm>

roomajate kohta: <http://bio.edu.ee/loomad/Roomajad/roindex.htm>

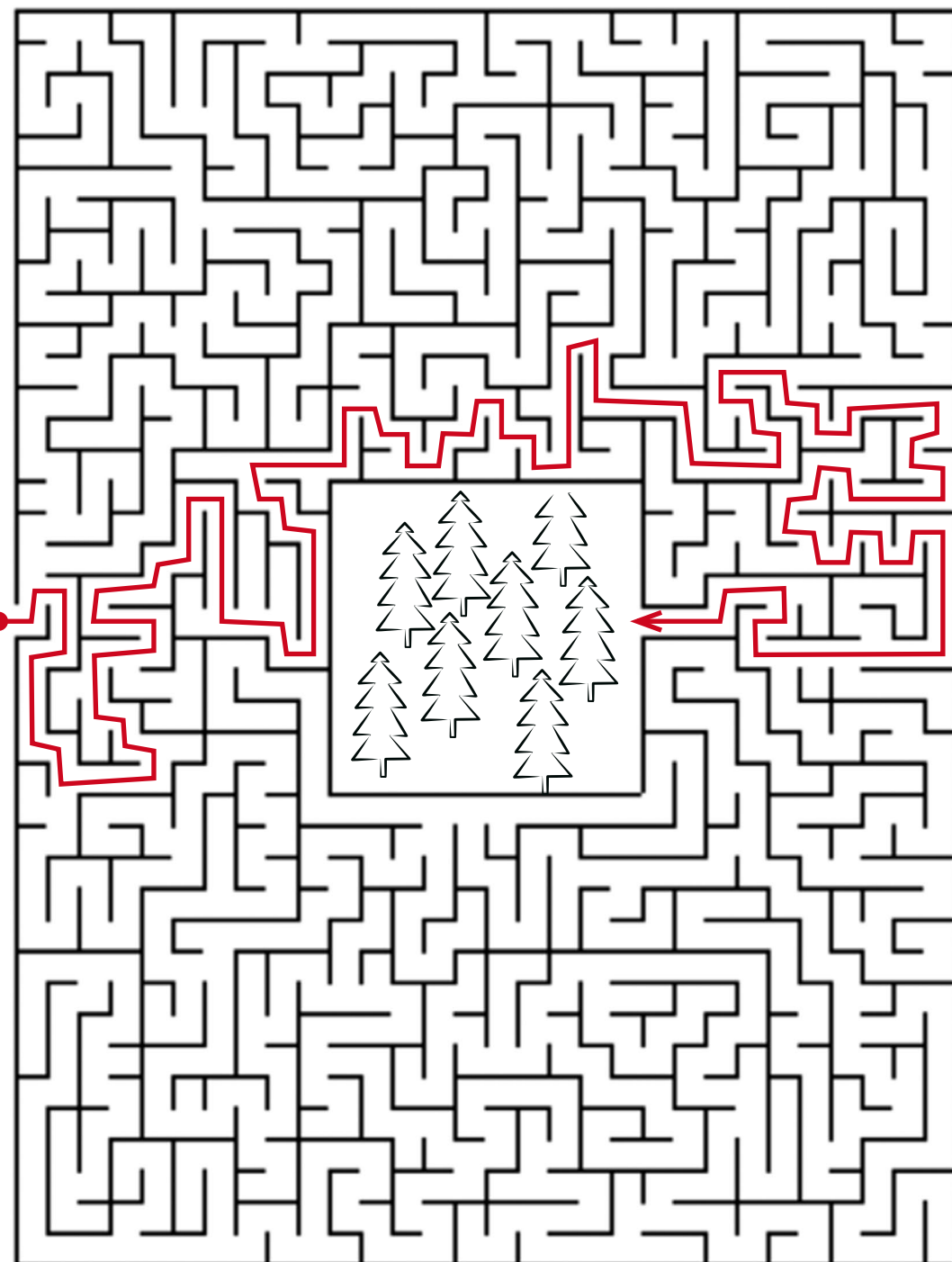
lindude kohta: <http://bio.edu.ee/loomad/Linnud/liindex.htm>

imetajate kohta: <http://bio.edu.ee/loomad/Imetajad/imindex.htm>

taimede kohta: <http://bio.edu.ee/taimed/general/indexlk.html>

LABÜRINT (tv, lk 54)

- Leia tee, kuidas lapsed jõuavad metsani.

Jutt sai otsa,
ots läks metsa,
lendas pika lepa otsa.

Setu rahvalaul

LABÜRINT (tv, lk 54)

Nuputamisülesanne.

Lisaks võivad õpilased rühmas mõelda setu rahvalaulule esituse – viisi ja liikumise, ja selle ette kanda.

ETTEÜTLUSED (tv, lk 55)

Etteütled on koostatud õpitud keeleteemade kohta. Etteütlete läbiviimise kohta on kirjutatud õpetajaraamatus lk 5.

1. Asesõna õigekiri

Tee ääres on suur puu. Maa on siin lumine. Mu kelk libiseb siin hästi. Ma kukkusin lumme. Kas sa ei saa mind aidata? Ma vajan su abi.

2. Mida teed?, mida teete?

Mida sa täna pärast tunde teed? Lähen sõbraga ujuma. Kas te tulete mulle pärast külla? Meil saab koeraga mängida. Sa oled hea sõber.

3. K, p, t tähtede s ja h kõrval

On õhtu. Metsast kostab laulu. Taevas särab tähti. Neid ilmub ikka rohkem ja rohkem. Ka kuu hakkab paistma. Järvest tõuseb paks udu. Õhk on niiske.

4. H sõna alguses

Järve ääres kasvavad hallika koorega lepad. Leppade vahel vuliseb allikas. Taevas on hall ja vihmane. Suurel puul on mitu haru. Kas saad tekstist aru?

5. Sidesõnad sest, et, aga, kuid

Lastel on hea meel, sest vihm jäi järele. Nad jooksevad õue, et lompides mürada. Lapsed kilkavad ja naeravad, kuid varsti on nende riided märjad. Väike Siim läheks ka, aga ta on haige.

6. Kellesse?, millesse?, kuhu?

Lähme hommikul metsa. Väike lind lendab põõsasse. Kägu muneb võõrasse pessa. Vesi voolab ojja. Rebane jookseb kuusikusse. Rähn toksib koosesse augud.

7. Kelleta?, milleta?

Suvi ilma päikeseta on kurb. Laevata ei saa Soome reisida. Inimene ei saa elada veeta. Järve äärde ma ei lähe ilma loata, sest olen veel väike.